

Nr 31/2019

29 05 2019

IZ Policy Papers

Wybory do Parlamentu Europejskiego 2019 - programy partii w Niemczech, Francji i Austrii

Piotr Andrzejewski
Karol Janoś
Jacek Kubera
Piotr Kubiak
Tomasz Morozowski

Redakcja:
Jadwiga Kiwerska
Kamil Szubart

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI

- Wszystkie główne partie niemieckie przed wyborami do Parlamentu Europejskiego zaprezentowały programy wyborcze, odnoszące się do najważniejszych problemów i wyzwań, wobec których stoi Unia Europejska. Wzorem francuskiego prezydenta E. Macrona, także w Niemczech liderzy partii formułowali propozycje zmian wiodących do budowy silniejszej i skuteczniejszej UE, choć miały one nieco inny niż francuskie postulaty charakter (np. A. Kramp-Karrenbauer).
- Zarówno partie o profilu prawicowym (*CDU/CSU*, *FDP*, *AfD*), jak i te tradycyjnie wiązane z lewicą (*SPD*, *Die Linke*, Sojusz'90/Zieloni) domagają się reform ustrojowych UE. Akcentowana jest konieczność zmian o charakterze instytucjonalnym, w tym legitymizacja demokratyczna instytucji europejskich. Dotyczy to wzmocnienia roli PE w unijnym systemie decyzyjnym (łącznie z nadaniem inicjatywy ustawodawczej). Postulat ten prezentowali chadecy, Zieloni i socjaldemokraci. Z kolei *FDP* i *Die Linke*, wychodząc z zupełnie innych założeń, proponują uchwalenie nowej konstytucji dla Europy, która miałaby zastąpić dotychczasowe traktaty.
- Partie lewicy są przychylne zwiększeniu budżetu UE, natomiast *AfD* jako jedyna postuluje jego obniżenie. Z kolei *FDP* domaga się większej transparentności budżetu oraz zniesienia ulg i rabatów. Przeciwko redukcji środków na politykę spójności są Sojusz'90/Zieloni i *Die Linke*, które chcą też przeznaczania większych środków na ochronę klimatu.
- W odniesieniu do polityki bezpieczeństwa i obrony, to *CDU/CSU*, *SPD* i *FDP* popierają utrzymanie silnych więzi transatlantyckich, ale są także zwolennikami, podobnie jak Sojusz'90/Zieloni, dalszego rozwoju WPBiO, czemu sprzeciwiają się *Die Linke* i *AfD*.
- Ważne miejsce w programach niemieckich partii zajmuje temat migracji i polityki azylowej. Powszechnie krytykuje się dotychczasowe działania UE, natomiast nie ma zgody co do kierunku i charakteru zmian: od uwspólnotowienia polityki w tym zakresie do przeniesienia na państwa członkowskie kompetencji w zakresie polityki migracyjnej i azylowej.
- W kampanii wyborczej wszystkie partie lewicowe oraz *FDP* (i w mniejszym stopniu *CDU/CSU*) wyraźnie akcentowały kwestie respektowania reguł demokracji i praworządności. Opowiadały się za wprowadzeniem instrumentów stałej obserwacji państw członkowskich pod względem przestrzegania standardów demokracji i praworządności. *AfD* jest natomiast przeciwna ingerencji unijnych instytucji w te obszary.
- Zróżnicowany jest stosunek niemieckich sił politycznych do kwestii relacji z Rosją. Chociaż większość partii opowiada się za utrzymaniem sankcji wobec Rosji (z wyjątkiem *AfD* i *Die Linke*), to np. *SPD* podkreśla znaczenie Rosji w europejskiej architekturze bezpieczeństwa, a chadecja i liberałowie nie wykluczają dialogu z Rosją, choćby w kwestiach związanych z rozbrojeniem.
- W Niemczech do wyborów poszło 61,4 % uprawnionych do głosowania (najwyższa frekwencja od czasu zjednoczenia Niemiec). Wprawdzie wygrała chadecja, jednak zdobyła znacznie mniejsze niż w 2014 r. poparcie (28,9%). Uznany zwycięzcą są Zieloni, którzy podwoili swą

reprezentację w PE (20,5%), natomiast wielką porażkę ponieśli socjaldemokraci (15,8%). Euroscpetyczna *AfD* zdobyła 11%, zwiększając znacznie swój stan posiadania w PE.

- We Francji prezydent E. Macron ogłaszając swój manifest pt. „Europejski renesans” z głównym hasłem – „więcej Europy”, nie tylko rozpoczął kampanię do PE, ale także starał się narzucić swoją wizję reformy UE zarówno w kraju, jak i na zewnątrz. Wizja Macrona była popierana przez jego ugrupowanie – *REM* i partie centrolewicowe (w wyborach uzyskały one łącznie ponad 45% głosów). Pozostałe siły polityczne we Francji podchodziły do hasła „więcej Europy” krytycznie; osiągnęły one ponad 48-procentowy wynik wyborczy.
- Partie centrowe, które w wyborach zdobyły razem ponad 56% głosów, popierają koncepcję „UE kilku prędkości”. Partie skrajne po lewej i po prawej stronie sceny politycznej, którym łącznie zaufało ponad 38% wyborców, chcą ponownego ustalenia ram integracji europejskiej i odrzucają pomysł pogłębionej współpracy. Partie centrowe wykazują też silne przywiązanie do instytucji PE.
- W sprawie budżetu UE wszystkie główne partie francuskie podkreślają znaczenie spraw klimatycznych i socjalnych (hasło „Europy socjalnej” oraz konwergencji fiskalnej i socjalnej, walka z dumpingiem i postulat rewizji dyrektywy o pracownikach delegowanych). Dużo miejsca poświęca się Wspólnej Polityce Rolnej i konieczności wsparcia francuskich rolników.
- Popularny jest postulat wzmocnienia zdolności obronnych UE. W odniesieniu do współpracy z NATO to partie centrowe akcentują konieczność uzyskania strategicznej autonomii przez UE, zaś partie skrajne chcą wyjścia Francji z Sojuszu. *REM* jako jedyne z dużych ugrupowań podkreśla konieczność działania w porozumieniu z NATO i innymi państwami europejskimi spoza Sojuszu.
- W kwestiach migracyjnych wszystkie partie opowiadają się za zwiększeniem kontroli granic zewnętrznych UE. Partie lewicowe i *REM* chcą modyfikacji rozporządzeń dublińskich. Partie prawicowe są przeciwne ustanowieniu mechanizmów relokacji azylantów w UE; ich zdaniem, polityka migracyjna musi być wyłączną kompetencją państw członkowskich.
- W sprawie praworządności partie francuskie zajmują zróżnicowane stanowisko: od postulatu wpisania w Karcie Praw Podstawowych UE walki z dyskryminacją różnych kategorii społecznych, poprzez wprowadzenie sankcji dla członków UE, którzy nie przestrzegają zasady państwa prawa, po krytykę instytucji UE za wszczęcie procedury przewidzianej w art. 7 TUE przeciwko Polsce i Węgrom.
- Najbardziej krytyczne stanowisko wobec Rosji (utrzymanie sankcji, walka z próbami wpływania na kampanię wyborczą w UE) zajmują politycy *REM*. Pozostałe partie centrowe również deklarują, że Rosja obok USA, Turcji i Chin, stanowi wyzwanie dla UE. Partie skrajne po lewej i prawej stronie sceny politycznej opowiadają się za powrotem do współpracy z Rosją.

- Debata w Austrii w ramach kampanii wyborczej do Parlamentu Europejskiego ogniskowała się na kwestiach takich, jak migracje, potencjalne wyjście Austrii z UE (tzw. Öxit), opodatkowanie wielkich koncernów.
- Zarówno partie o profilu prawicowym (ÖVP i FPÖ), jak i te tradycyjnie związane z lewicą (SPÖ, NEOS, Zieloni) w swych programach domagają się reform ustrojowych Unii Europejskiej. Przy czym lewica jest skłonna przyspieszyć wielopłaszczyznową integrację, zaś prawica opowiada się za taktyką małych kroków (ÖVP) lub cofnięcia integracji (FPÖ).
- Wszystkie partie (z wyjątkiem FPÖ) podkreślają konieczność wzmocnienia roli PE w unijnym systemie decyzyjnym (łącznie z nadaniem inicjatywy ustawodawczej). FPÖ proponuje natomiast powrót do Europy narodów, gdzie kompetencje legislacyjne przeniesione zostaną na parlamenty narodowe. NEOS wychodzą z propozycją stworzenia europejskiego państwa.
- Wszystkie partie poza FPÖ są przychylne zwiększeniu budżetu unijnego, NEOS i lewica postulują wprowadzenie ogólnoeuropejskich podatków dochodowych lub klimatycznych.
- Austria jest państwem neutralnym. Kwestie bezpieczeństwa opierają się na utrzymaniu przez Austrię dystansu do sojuszków wojskowych. Prawica akcentuje zalety uczestnictwa w NATO-wskim projekcie Partnerstwo dla Pokoju, dla lewicy udział zarówno w Partnerstwie dla Pokoju, jak i w planowanej armii europejskiej stanowi naruszenie konstytucyjnej neutralności państwa.
- Wszystkie partie w mniejszym lub większym stopniu podkreślały w kampanii znaczenie przestrzegania praworządności. ÖVP rozszerza postrzeganie tej kwestii także na dyscyplinę budżetową, zaś SPÖ, NEOS i Zieloni pragną powołać nowe instytucje, które czuwałyby nad przestrzeganiem praworządności. FPÖ jest jedyną partią przeciwną ingerencji unijnych instytucji w te obszary.
- Większość austriackich partii, z wyjątkiem Zielonych, prezentuje stanowisko umiarkowanie prorosyjskie. Choć partie nawołują do przestrzegania przez Rosję porozumień mińskich, to równocześnie dążą do włączenia Rosji w projekt europejski. Z kolei lewica mocno podkreśla rolę Rosji we wspieraniu ruchów populistycznych i nacjonalistycznych. Temat nabrał szczególnej wagi w związku z opublikowaniem nagrań wskazujących na rosyjskie wpływy i wsparcie w FPÖ.
- Skandal związany z FPÖ mógł osłabić wynik wyborczy innych partii populistycznych w Europie, przez co przyczynił się do zmniejszenia liczby mandatów planowanej nowej frakcji EAPN. Na pewno zaś spowodował w Austrii wzrost notowań ÖVP, czyniąc z niej największego zwycięzcę wyborów. Trend w Austrii poszedł więc w poprzek ogólnego trendu europejskiego, w którym dwie główne frakcje EPP i S&D tracą, a nie zyskują. Zieloni notują wynik powyżej oczekiwań, wprowadzając 2 posłów do PE.

SPIS TREŚCI

NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI	2
WSTĘP	6
NIEMCY	8
TABELA PROGRAMÓW WYBORCZYCH GŁÓWNYCH PARTII NIEMIECKICH	9
ZESTAWIENIE GŁÓWNYCH TEZ PROGRAMOWYCH PARTII NIEMIECKICH	28
MOŻLIWE KOALICJE Z UDZIAŁEM PARTII NIEMIECKICH W PARLAMENCIE EUROPEJSKIM.....	32
FRANCJA.....	34
TABELA PROGRAMÓW WYBORCZYCH GŁÓWNYCH PARTII FRANCUSKICH	35
ZESTAWIENIE GŁÓWNYCH TEZ PROGRAMOWYCH PARTII FRANCUSKICH	45
MOŻLIWE KOALICJE Z UDZIAŁEM PARTII FRANCUSKICH W PARLAMENCIE EUROPEJSKIM.....	48
AUSTRIA.....	49
TABELA PROGRAMÓW WYBORCZYCH GŁÓWNYCH PARTII AUSTRIACKICH	50
ZESTAWIENIE GŁÓWNYCH TEZ PROGRAMOWYCH PARTII AUSTRIACKICH	56
PODSUMOWANIE DEBATY WYBORCZEJ W AUSTRII	57
WYNIKI WYBORÓW DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO W AUSTRII I MOŻLIWE KOALICJE W PE.....	58

WSTĘP

Problemy, wobec których stoi dzisiaj Unia Europejska, spowodowały, że wybory do Parlamentu Europejskiego w większości państw członkowskich zmobilizowały polityków poszczególnych partii politycznych do przedstawienia bardzo konkretnych programów wyborczych. Zawarte tam postulaty i propozycje odnosiły się najczęściej do głównych wyzwań politycznych, gospodarczych i społecznych, których podjęcie i rozwiązanie może przesądzić o przyszłości projektu europejskiego. Była to też reakcja sceny politycznej na stosunkowo duże zainteresowanie obywateli Unii Europejskiej przeprowadzonymi właśnie wyborami do Parlamentu Europejskiego, co zresztą potwierdziła wyjątkowo wysoka frekwencja przy urnach europejskich, wynosząca 51%.

Takie tematy, jak zmiany ustrojowe i instytucjonalne UE, kwestie budżetu unijnego i reformy strefy euro, gospodarka, bezpieczeństwo i obronność, polityka migracyjna i azyłowa, ekologia, w tym zmiany klimatyczne, wreszcie relacje z otoczeniem międzynarodowym pojawiły się w programach wyborczych głównych partii różnych państw członkowskich. Stały się też elementami debaty publicznej, w której swoje wizje przyszłości UE oraz propozycje reform i zmian stosunkowo wcześniej prezentowali przywódcy państw, jak np. francuski prezydent Emmanuel Macron (5.03.2019), czy liderzy partyjni, jak Annegret Kramp-Karrenbauer, szefowa CDU (10.03.2019). Także kanclerz Austrii włączył się w ogólnoeuropejską dyskusję o przyszłości UE, tworząc w kontrze do prezydenta Francji listę konkretnych propozycji (15.03.2019).

W wielu państwach wybory do Parlamentu Europejskiego traktowane były jak plebiscyt za albo przeciw wizji integracji, którą można by sprowadzić do hasła „więcej Europy”. Czynnikiem silnie polaryzującym wyborców były także hasła sił populistycznych i antyeuropejskich, a także kwestie wewnętrznej polityki danego państwa. W efekcie wybrano Parlament Europejski bardziej podzielony oraz ze słabszą reprezentacją sił środka, dotąd dominujących na scenie unijnej, czyli partii wchodzących w skład frakcji Europejskiej Partii Ludowej (EPP) oraz Postępowego Sojuszu Socjalistów i Demokratów (S&D). Silniejszą grupę będą natomiast stanowić frakcje Zielonych/Wolnego Sojuszu Europejskiego (Greens/EFA) oraz Porozumienia Liberatów i Demokratów na rzecz Europy (ALDE). Nie zmieniły się jedynie problemy, do których będą się musiały ustosunkować frakcje polityczne w nowym Parlamencie Europejskim. Wiele więc będzie zależeć od wizji, koncepcji i programów, z którymi poszczególne siły polityczne szły do wyborów europejskich.

W prezentowanym *IZ Policy Papers* znalazła się analiza europejskich postulatów wyborczych tych partii w Niemczech, Francji i Austrii, którym skala poparcia wyborczego – według wcześniejszych sondaży – dawała największe szanse na miejsca w Parlamencie Europejskim nowej kadencji.

W przypadku Niemiec tylko ze względów technicznych główne partie ujęto w dwie grupy, przyjmując dzisiaj już kontrowersyjne dla niektórych kryteria: prawicy (CDU/CSU, FDP, AfD) oraz lewicy (SPD, Die Linke, Sojusz'90/Zieloni).

Także w odniesieniu do Francji partie zostały uszeregowane według tradycyjnego podziału, zgodnie z tym, jak się same definiują, czyli na centrum, lewicę i prawicę, a w ramach tych dwóch ostatnich – na partie bliższe i dalsze centrum. Partie, które nie są uważane za centrowe, centrolewicowe lub centroprawicowe, określane są jako skrajne, co jednak ma wyłącznie znaczenie opisowe (techniczne), nie zaś wartościujące.

Kampania wyborcza w Austrii potwierdziła stabilność jej systemu politycznego, gdzie od dekad utrzymuje się jasny podział na trzy polityczne obozy: chadecję, socjaldemokratów i wolnościowców. Mniejsze ugrupowania nie są w stanie zagrozić politycznemu centrum. Nawet skandal z nagraniem lidera *FPÖ* Heinz-Christiana Strache, choć doprowadził do upadku rządu kanclerza Sebastiana Kurza i konieczności przeprowadzenia nowych wyborów parlamentarnych, to raczej nie podważył podstawowych podziałów politycznych w Austrii.

Analiza programów wyborczych głównych partii w Niemczech, Francji i Austrii została podporządkowana najważniejszym dla przyszłości UE tematom i na tych płaszczyznach była rozpatrywana (zob. Tabela), dając następnie podstawę do uogólniających konkluzji i ocen (zob. Zestawienie głównych tez). W materiale znalazły się także – potwierdzone osiągniętymi w wyborach rezultatami – przewidywania co do możliwych w przyszłym Parlamencie Europejskim konstelacji frakcyjnych z udziałem partii niemieckich, francuskich i austriackich.

NIEMCY

Autorzy: Karol Janoś, Piotr Kubiak, Tomasz Morozowski

TABELA PROGRAMÓW WYBORCZYCH GŁÓWNYCH PARTII NIEMIECKICH

■ SPD, Die Linke, Sojusz'90/Zieloni

	SPD	Die Linke	Sojusz'90/Zieloni
Kwestie ustrojowe UE: jak dużo centralizacji; instytucje unijne	<p>SPD postuluje rozszerzenie kompetencji Parlamentu Europejskiego w zakresie inicjatywy ustawodawczej oraz zwiększenie kompetencji kontrolnych PE wobec Komisji Europejskiej (KE).</p> <p>SPD opowiada się za wprowadzeniem ogólnoeuropejskich list wyborczych. Przewodniczącym KE powinna być osoba uzyskująca największą liczbę głosów na takiej liście. Głosowanie w dwóch etapach: w pierwszym – na kandydatów z ogólnoeuropejskich list, w drugim – wybór postów reprezentujących dane państwo członkowskie.</p>	<p>Politycy <i>Die Linke</i> domagają się wzmocnienie pozycji PE w stosunku do Rady Europejskiej, Rady Unii Europejskiej i Komisji Europejskiej. W ramach umocnienia PE: przyznanie PE nieograniczonej inicjatywy ustawodawczej; zrównanie kompetencji PE z Radą UE i Eurogrupą w Unii Gospodarczej i Walutowej; przyznanie PE wyłącznych kompetencji w zakresie proponowania, mianowania i odwoływania przewodniczego i członków KE; poddanie Europejskiego Banku Centralnego kontroli PE.</p> <p><i>Die Linke</i> domaga się zwiększenia roli obywateli w kształtowaniu polityki unijnej. Proponuje zmiany w zakresie Europejskiej Inicjatywy Obywatelskiej – przekształcenie jej w pełnoprawne prawodawstwo obywatelskie, umożliwiające zwiększenie wpływu obywateli UE na decyzje unijne.</p> <p><i>Die Linke</i> postuluje powołanie konwentu ds. opracowania konstytucji dla UE (z udziałem przedstawicieli państw</p>	<p>Zieloni postulują zwiększenie roli PE w systemie decyzyjnym UE. Proponują zrównanie kompetencji PE z Radą Europejską i Radą Unii Europejskiej w takich obszarach, jak WPBiO. Opowiadają się za przekształceniem Rady Europejskiej w drugą izbę PE.</p> <p>Partia Zielonych popiera wprowadzenie ogólnoeuropejskich list w wyborach do PE. Przewodniczącym Komisji Europejskiej powinna być osoba, która jest głównym kandydatem (<i>Spitzenkandidat</i>) zwycięskiej frakcji europejskiej w wyborach do PE. Zieloni chcą, aby połowę miejsc w KE zajmowały kobiety.</p>

		<p>członkowskich), która zastąpiłaby obecne traktaty. Projekt konstytucji, wypracowany przez konwent, byłby poddany konsultacjom obywatelskim w państwach członkowskich.</p>	
<p>Budżet unijny, fundusze, budżet strefy euro etc.</p>	<p>SPD postuluje zwiększenie koordynacji polityki gospodarczej w strefie euro. Zależy jej na utworzeniu stanowiska ministra ds. gospodarczych i finansowych, który miałby podlegać kontroli PE.</p>	<p><i>Die Linke</i> jest przeciwna cięciom funduszy UE na politykę spójności, przewidzianych w propozycji nowych Wieloletnich Ram Finansowych. Krytykuje proponowane zmiany w funkcjonowaniu Europejskiego Funduszu Na Rzecz Inwestycji Strategicznych (EFSI). Domaga się zwiększenia kontroli nad wydatkowaniem funduszy unijnych, a także odbiurokratyzowania procesu pozyskiwania środków z budżetu UE. Partia postuluje, aby środki przewidziane na inwestycje były wydawane głównie na polepszenie sytuacji socjalnej i ochronę klimatu. Chce, aby środki przeznaczane przez państwa członkowskie na inwestycje nie były wliczane do długu publicznego. <i>Die Linke</i> wspólnie z Partią Europejską Lewicy proponuje utworzenie budżetu inwestycyjnego w wysokości ponad 500 mld rocznie, przeznaczonego na inwestycje w obszarze polityki socjalnej i ochrony środowiska. Z tych środków byłby finansowany m.in. rozwój transportu zbiorowego. <i>Die Linke</i> opowiada się za anulowaniem Paktu Stabilności i Wzrostu oraz Paktu Fiskalnego. Postuluje także wprowadzenie regulacji, które umożliwią nałożenie sankcji na państwa, które nie przestrzegają reguł dotyczących nadwyżek</p>	<p>Zieloni są zwolennikami zwiększenia unijnego budżetu do poziomu 1,3% PKB UE. Postulują, aby wieloletnie ramy finansowe były dostosowane do okresu legislacyjnego PE, czyli opowiadają się za rezygnacją z cykli siedmioletnich. Popierają zwiększenie wsparcia z budżetu unijnego najuboższych pod względem gospodarczym regionów, a także społeczeństwa obywatelskiego, instytucji publicznych oraz przedsiębiorstw. Są też za znacznym wzrostem wydatków na ochronę klimatu. Postulują zwiększenie dochodów własnych UE poprzez wprowadzenie jednolitego opodatkowania dla przedsiębiorstw, a także ustanowienie podatku cyfrowego dla koncernów w branży IT oraz podatku od transakcji finansowych. Partia Zielonych opowiada się za utworzeniem oddzielnego budżetu dla strefy euro będącego częścią ogólnego budżetu UE, z którego powinny być finansowane nowe inwestycje związane z ochroną klimatu, usługami publicznymi i edukacją. Postulują wzmocnienie i rozbudowę instrumentów, które przeciwdziałają bezrobociu wśród młodzieży, m.in. programu rozwoju dla startupów. Proponują utworzenie instrumentów wspierających reformy w państwach spoza strefy euro, aby przygotować je do wstąpienia do Unii Gospodarczej i Walutowej.</p>

		<p>w eksporcie. Opowiada się za szybkim ukończeniem unii bankowej i zwiększeniem demokratycznej kontroli nad rynkami finansowymi. Zdaniem <i>Die Linke</i> konieczne jest wprowadzenie wspólnych unijnych obligacji pod kontrolą PE. Partia chce nacjonalizacji kluczowych z punktu widzenia gospodarczego przedsiębiorstw w UE.</p>	<p>Zieloni postulują przekształcenie Europejskiego Mechanizmu Stabilizacyjnego (ESM) w Europejski Fundusz Walutowy (EMF) umocowany w prawie UE i kontrolowany przez PE i parlamenty narodowe. Wśród postulatów Zielonych znajduje się szybkie ukończenie prac nad Unią Bankową, w tym wprowadzenie Europejskiego Systemu Gwarancji Depozytów. Chcą oni, aby od nowej kadencji PE potoczył funkcję komisarza ds. gospodarki i finansów z funkcją przewodniczącego Eurogrupy.</p>
<p>Polityka przemysłowa</p>	<p>Ze strony <i>polityków SPD</i> można było odnotować co najwyżej wyważone poparcie dla propozycji zawartych czy to w „Manifeście”, czy wypowiedziach min. P. Altmaiera. Pozytywnie oceniali oni fakt stworzenia podstaw do dyskusji. Według socjaldemokratów Niemcy powinny aktywnie bronić interesów swoich przedsiębiorstw. Minister finansów RFN Olaf Scholz poparł wprawdzie ideę zachęt podatkowych dla firm inwestujących w badania, jednak nie podzielił propozycji dotyczących wprowadzania ulg podatkowych. Wyraźne odniesienia znalazły się w programie eurowyborczym partii, w którym <i>SPD</i> postuluje „aktywną, strategiczną i długofalową politykę przemysłową oraz więcej wspólnych projektów modelowych w zakresie tej polityki z konceptem <i>Airbusa</i> jako punktem odniesienia”. Jest to prawdopodobnie nawiązanie do</p>	<p>Partia <i>Die Linke</i> opowiada się za wspieraniem małych firm, przedsiębiorców w małych miastach i na wsi oraz za wyrównywaniem szans dla słabych strukturalnie regionów. Zgodnie z programem partii przed wyborami do PE, europejska polityka przemysłowa powinna tworzyć spójne ramy dla dotacji z funduszy UE i przydzielania kredytów z Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Zamiast publiczno-prywatnych partnerstw, <i>Die Linke</i> domaga się kredytów umożliwiających „przebudowę społeczno-ekologiczną”.</p>	<p>W programie przed wyborami do PE partia Sojusz’90/Zieloni przedstawiła stanowisko przeciwne wobec propozycji P. Altmaiera, zdecydowanie opowiadając się za kontrolą i ścisłymi regułami dotyczącymi fuzji wielkich firm oraz przeciwko wszelkim formom monopoli (np. konsorcjum <i>Bayer-Monsanto</i>). Według Zielonych, kontrola fuzji powinna także uwzględniać pozakonkurencyjne aspekty, jak np. spełnianie standardów ekologicznych.</p>

	<p>wypowiedzi P. Altmaiera, który postulował tworzenie niemieckich i europejskich championów właśnie na wzór firmy <i>Airbus</i>. Ponadto punktem wspólnym jest „nacisk na tworzenie europejskich możliwości produkcji baterii” do samochodów elektrycznych.</p>		
<p>Kwestia polityki obronnej UE versus NATO</p>	<p><i>SPD</i> postuluje wzmocnienie pozycji Wysokiego Przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa.</p> <p><i>SPD</i> domaga się wzmocnienia wymiaru cywilnego WPBiO. Wśród postulatów jest utworzenie „korpusu stabilizacyjnego” składającego się z ekspertów cywilnych ds. reform sektora bezpieczeństwa</p> <p><i>SPD</i> opowiada się za utworzeniem armii europejskiej kontrolowanej przez PE; także przez PE powinny być podejmowane decyzje związane z udziałem armii europejskiej w operacjach poza granicami UE. Partia jest zwolennikiem utworzenia w nowej kadencji PE komisji ds. obrony.</p>	<p><i>Die Linke</i> postuluje likwidację Grup Bojowych UE, Europejskiej Agencji Obrony oraz <i>PESCO</i>. Sprzeciwia się zwiększeniu wydatków na zbrojenia, wycofania planów związanych z Europejskim Funduszem Obronnym oraz przeznaczania środków na poprawę mobilności wojsk na terenie UE. <i>Die Linke</i> proponuje utworzenie europejskiej agencji ds. rozbrojenia. Domaga się zmiany traktatów unijnych – chodzi o zniesienie obowiązku zwiększenia przez państwa członkowskie wydatków na cele wojskowe. Postuluje natomiast, aby działalność UE w dziedzinie polityki bezpieczeństwa ograniczyła się do stosowania i rozbudowy cywilnych zdolności w zakresie rozwiązywania i przeciwdziałania konfliktom. Proponuje się utworzenie cywilnej europejskiej służby pokojowej oraz wsparcie UE dla budowy jej odpowiednika przez państwa afrykańskie.</p> <p>Partia opowiada się za zwiększeniem kontroli zbrojeń w UE i zmniejszeniem konwencjonalnych sił wojskowych w Europie. Wśród postulatów znajduje się całkowite wycofanie broni nuklearnej z</p>	<p>Zieloni podkreślają znaczenie NATO jako jednego z głównych filarów bezpieczeństwa w Europie, jednak wskazują, że w obliczu napięć w ramach Sojuszu konieczna jest rozbudowa zdolności UE w zakresie bezpieczeństwa i obrony. Opowiadają się za rozwojem Stałej Współpracy Strukturalnej (<i>PESCO</i>). Wskazują, że zacieśnienie współpracy w dziedzinie obrony nie powinno się wiązać ze stałym zwiększaniem wydatków na cele obronne.</p> <p>Krytycznie oceniają rozwój Europejskiego Funduszu Obronnego; ich zdaniem działanie tego instrumentu powinno się cechować większą transparentnością, a także należy wzmocnić nad nim kontrolę PE. Zieloni są przeciwni tworzeniu paralelnych do WPBiO struktur, takich jak Europejska Inicjatywa Interwencyjna promowana przez Francję. Współpraca państw członkowskich w dziedzinie polityki bezpieczeństwa i obrony powinna odbywać się wyłącznie w ramach UE.</p> <p>Zieloni postulują wzmocnienie wymiaru cywilnego WPBiO. Proponują utworzenie na wzór grup bojowych UE oddziałów cywilnych, składających się z policjantów, prawników</p>

		<p>RFN i UE. Partia zapowiada, że uczynienie z UE strefy wolnej od broni nuklearnej będzie jedną z pierwszych jej inicjatyw w nowej kadencji PE.</p>	<p>i ekspertów w zakresie reform sektora wymiaru sprawiedliwości. Postulują znaczny wzrost nakładów na personel uczestniczący w unijnych misjach cywilnych.</p>
<p>Polityka migracyjna; ochrona granic</p>	<p><i>SPD</i> opowiada się za reformą systemu dublińskiego. Politycy tej partii są zwolennikami wprowadzenia solidarnego systemu rozdzielania uchodźców. Chcą też zwiększenia wsparcia dla miast i gmin, które przyjmują uchodźców (utworzenie specjalnego funduszy unijnego na ten cel). <i>SPD</i> domaga się opracowania koncepcji „humanitarnej wizy” dla uchodźców, ułatwiającej legalną imigrację do UE. Jest przeciwna kryminalizacji działalności organizacji pozarządowych w zakresie ratowania uchodźców. Domaga się natomiast wzmocnienia przez państwa członkowskie technicznego, finansowego i personalnego wsparcia dla działań ratujących uchodźców na M. Śródziemnym. <i>SPD</i> opowiada się za wzmocnieniem ochrony granic zewnętrznych UE .</p>	<p><i>Die Linke</i> postuluje zastąpienie agencji <i>Frontex</i> programem ratownictwa morskiego dla uchodźców. Domaga się zaprzestania kryminalizacji działalności organizacji pozarządowych związanych z ratowaniem uchodźców na morzu. Partia jest zwolenniczką likwidacji systemu dublińskiego i wprowadzenia na poziomie UE jednolitych zasad dotyczących przyjmowania uchodźców. Według <i>Die Linke</i> uchodźcy powinni mieć prawo do samodzielnego decydowania o państwie, w którym chcą się ubiegać o azyl. <i>Die Linke</i> opowiada się za rozszerzeniem możliwości ubiegania się o azyl dla osób, które opuszczają swoje państwo z powodu biedy, warunków środowiskowych i zmian klimatycznych. Partia postuluje liberalizację systemów wizowych w państwach członkowskich. Zdaniem <i>Die Linke</i> polityka związana z migracjami i uchodźcami powinna być wyłączną domeną UE. <i>Die Linke</i> opowiada się za tym, aby KE wszczęła działania przeciwko państwom członkowskim, które nie wywiązują się ze zobowiązań związanych z ochroną praw człowieka wobec uchodźców. Partia postuluje wprowadzenie systemu rozdziału uchodźców, w którym każde państwo członkowskie będzie przyjmować taką liczbę uchodźców, na jaką pozwala</p>	<p>Jednym z głównych postulatów partii Zielonych jest wprowadzenie na poziomie całej UE jednolitego prawa migracyjnego opierającego się na ustaleniach zawartych w przyjętym w ub. roku Światowym Pakcie Migracji, które ma umożliwić legalną imigrację do państw członkowskich. Zieloni chcą, aby państwa członkowskie wypełniły zobowiązania odnoszące się do corocznych potrzeb w zakresie przesiedleń określonych przez Agencję ds. Uchodźców ONZ, zgodnie ze swoimi możliwościami ekonomicznymi.</p> <p>Partia Zielonych opowiada się za utworzeniem jednolitego systemu azylowego w UE, ze sprawiedliwym i solidarnym mechanizmem rozdzielania uchodźców. Postuluje nawet rozszerzenie uprawnień unijnych instytucji ds. azylu w taki sposób, aby we współpracy z państwami członkowskimi zapewniały szybką rejestrację i opiekę dla uchodźców. Zwraca też uwagę na konieczność personalnego i materialnego wsparcia punktów, które jako pierwsze są odpowiedzialne za przyjmowanie, rejestrację i udzielanie opieki uchodźcom. Zieloni opowiadają się za znaczącym zwiększeniem nakładów służących wsparciu regionów i gmin, które przyjmują uchodźców.</p>

		<p>jej sytuacja ekonomiczna. Proponuje się wypłatę rekompensat dla państw, które zdecydowały się przyjąć ponadproporcjonalną liczbę uchodźców. Partia opowiada się za utworzeniem unijnego funduszu dla państw, regionów i gmin przeznaczonego na pomoc i integrację uchodźców. <i>Die Linke</i> chce wprowadzenia ułatwień dotyczących nabywania obywatelstwa przez dzieci uchodźców urodzonych na terenie UE.</p>	
<p>Polityka klimatyczna, energetyczna</p>	<p><i>SPD</i> postuluje zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 45% do 2030 r. w stosunku do 2030 r.</p> <p><i>SPD</i> domaga się także zwiększenia funduszy UE na rzecz badań związanych z transformacją energetyczną.</p> <p>Partia opowiada się za rozbudową unijnej infrastruktury w zakresie pozyskiwania i dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych.</p> <p>Politycy <i>SPD</i> są zwolennikami utworzenia funduszu na rzecz transformacji energetycznej, w tym wsparcia dla regionów realizujących proces dekarbonizacji.</p> <p><i>SPD</i> jest za całkowitą rezygnacją w UE z energii atomowej.</p>	<p><i>Die Linke</i> opowiada się za dogłębną transformacją energetyczną w całej UE. Wśród postulatów tej partii znajduje się m.in.: obniżenie emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 65% do 2030 r. w stosunku do roku 1990; zaprzestanie wykorzystywania energii pozyskiwanej z węgla do 2030 r.; rezygnacja z energii pozyskiwanej z węgla i atomu oraz zastąpienie jej energią pozyskiwaną z odnawialnych źródeł do 2040 r.</p> <p><i>Die Linke</i> postuluje demonopolizację rynku energii, w tym m.in. nacjonalizację koncernów energetycznych. Partia opowiada się za większą rolą regionów i gmin w zakresie pozyskiwania i handlu energią pozyskiwaną ze źródeł odnawialnych.</p> <p><i>Die Linke</i> jest przeciwko importowi gazu z państw trzecich i rozbudowie infrastruktury służącej dystrybucji gazu na terenie UE.</p>	<p>Zieloni skupiają się na przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym. Ich zdaniem UE powinna być liderem w zakresie wdrażania postanowień paryskiego porozumienia klimatycznego (2015). Opowiadają się za całkowitą rezygnacją z energii pozyskiwanej z węgla i atomu: do 2050 r. 100% energii w UE ma być pozyskiwane ze źródeł odnawialnych, a emisja CO₂ do 2030 r. zredukowana o co najmniej 55%. W ich programie znajdują się rozwiązania dotyczące wsparcia dekarbonizacji. Postulują przeznaczanie specjalnych środków z funduszy strukturalnych UE dla regionów, które odchodzą od energii węglowej.</p> <p>Zieloni opowiadają się za rozbudową zdolności UE do pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł. Proponują utworzenie w ramach UE unii energii odnawialnej. Są natomiast przeciwni projektowi <i>Nord Stream 2</i>, jak również budowie kolejnych nowych gazociągów oraz importowi skroplonego gazu z innych państw. Podkreślają potrzebę niezależności energetycznej całej UE –</p>

			proponują budowę wewnątrzunijnych sieci przesyłowych prądu i gazu oraz infrastruktury służącej pozyskiwaniu i magazynowaniu energii ze źródeł odnawialnych.
Praworządność w ramach UE	<p><i>SPD</i> postuluje nakładanie przez UE sankcji na państwa członkowskie, które nie wypełniają standardów w zakresie demokracji i praworządności. Brak respektowania ww. zasad powinien skutkować zmniejszeniem funduszy z budżetu UE dla tych państw.</p> <p><i>SPD</i> proponuje utworzenie specjalnego funduszu w ramach budżetu unijnego na rzecz ochrony podstawowych wartości UE. Środki te byłyby kierowane do organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną demokracji i praworządności w państwach członkowskich.</p> <p>Politycy <i>SPD</i> są zwolennikami stałej obserwacji państw członkowskich w zakresie wypełniania standardów demokracji i praworządności.</p>	<p><i>Die Linke</i> postuluje wprowadzenie stałej obserwacji i ewaluacji dotyczącej stanu demokracji, praworządności i przestrzegania praw człowieka w państwach członkowskich. Opowiada się za nakładaniem przez UE sankcji na państwa członkowskie, które nie respektują zasad ww. dziedzinach.</p>	<p>Do głównych punktów programowych Zielonych w dziedzinie demokracji i praworządności należy rozszerzenie zakresu obowiązywania Karty Praw Podstawowych na wszystkie państwa członkowskie. Proponują oni powołanie gremium niezależnych ekspertów na szczeblu UE ds. monitorowania przestrzegania zasad dotyczących respektowania wolności, praw człowieka, demokracji i praworządności. Domagają się, aby kontrola państw pod kątem spełniania ww. kryteriów miała charakter cykliczny. Partia Zielonych jest zwolennikiem uzależnienia wypłaty środków z funduszy europejskich od wypełniania kryteriów w zakresie respektowania zasad demokracji i praworządności.</p>
Architektura polityczna: np. głosowanie większościowe czy podejmowanie decyzji jednogłośnie – w jakich obszarach;	<p><i>SPD</i> opowiada się wprowadzeniem głosowania większościowego w Radzie Unii Europejskiej.</p>	<p><i>Die Linke</i> opowiada się za wprowadzeniem głosowania większościowego w systemie decyzyjnym UE.</p>	<p>Do głównych punktów programowych Zielonych w zakresie zmian instytucjonalnych należy odejście od zasady jednomyślności w głosowaniach we wszystkich segmentach polityki UE, w których ona obowiązuje, na rzecz głosowanie większościowego, w tym także w dziedzinie polityki energetycznej.</p>

rola parlamentów narodowych versus Parlament Europejski			
<p>Rosja, Chiny</p>	<p>SPD opowiada się za utrzymywaniem dialogu z Rosją – utrzymanie trwałego pokoju w Europie możliwe jest tylko we współpracy z Federacją Rosyjską.</p> <p>BRAK SZCZEGÓŁOWYCH ODNIESIEN DO CHIN W PROGRAMIE. Chiny wymieniane są tylko w kontekście „agresywnej” ekspansji gospodarczej w Europie.</p>	<p>Zdaniem <i>Die Linke</i> polityka UE wobec Rosji powinna być nastawiona na odprężenie. Partia podkreśla, że utrzymanie bezpieczeństwa w Europie możliwe jest wyłącznie we współpracy z Rosją. W opinii <i>Die Linke</i>, manewry wojskowe przy granicy z Rosją oraz zwiększenie obecności wojskowej NATO i UE w Europie Środkowo-Wschodniej przyczynią się do powstania napięć w relacjach UE z Rosją. Wskazuje się, że polityka bezpieczeństwa UE nie może koncentrować się na zabezpieczeniu interesów geostrategicznych USA. Z kolei zagrożenie ze strony Rosji jest w UE wyolbrzymiane i służy jako uzasadnienie dla zwiększenia zbrojeń w UE i NATO. <i>Die Linke</i> postuluje całkowite zniesienie przez UE sankcji wobec Rosji. UE powinna podjąć intensywne wysiłki na rzecz dalszego obowiązywania traktatu INF.</p> <p>BRAK ODNIESIEN DO CHIN W PROGRAMIE</p>	<p>Stosunek Zielonych do Rosji jest bardzo krytyczny. Wskazuje się na konieczność podjęcia przez UE zdecydowanych działań w zakresie przeciwdziałania próbom ingerencji Rosji w wybory w państwach członkowskich i rozszerzenia jej wpływu w eurosceptycznych i populistycznych siłach politycznych. Domagają się zwiększenia wsparcia UE dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Rosji. Są zwolennikami utrzymywania przez UE sankcji wobec Rosji do czasu, aż nie zostaną wypełnione wszystkie postanowienia porozumienia mińskiego.</p> <p>Zieloni wskazują, że w przypadku Chin trzeba prowadzić wspólną, unijną politykę w takich kwestiach, jak: zwalczanie dumpingu w eksporcie chińskim, zapewnienie ochrony działalności europejskich przedsiębiorstw w Chinach, ochrony praw człowieka, a także relacji między CHRL a Tajwanem.</p>

■ CDU/CSU, AfD, FDP

	CDU i CSU	AfD	FDP
<p>Kwestie ustrojowe UE: jak dużo centralizacji; instytucje unijne</p>	<p>CDU i CSU są przeciwne nadmiernej centralizacji UE – stanowcze nie dla idei superpaństwa europejskiego. Np. AKK sprzeciwia się nadmiernej centralizacji instytucji unijnych, popierając model integracji opartej na zasadzie subsydiarności – podziale kompetencji między UE a państwa członkowskie. W programie chadecji podkreślono, że takie kwestie jak edukacja czy ochrona socjalna powinny być rozstrzygane na poziomie państw.</p> <p>Chadecja będzie dążyć do ograniczenia biurokracji unijnej. Opowiada się również za przyznaniem Parlamentowi Europejskiemu prawa do inicjatywy ustawodawczej, jako że jest to jedyna instytucja unijna wybierana bezpośrednio przez obywateli.</p> <p>Chadecy popierają instytucję głównego kandydata (<i>Spitzenkandidat</i>) przy wyborze przewodniczącego Komisji Europejskiej (kandydatem i faworytem do wyboru na stanowisko przewodniczącego KE jest chadek M. Weber).</p> <p>CDU i CSU chcą wzmocnienia roli parlamentów narodowych kosztem instytucji UE. Popierają trend ograniczania regulacji. Zdaniem chadeków zarządzanie UE powinno</p>	<p>AfD domaga się gruntownej reformy UE, gdyż ta przekształciła się w „niedemokratyczną strukturę” zdominowaną przez najważniejszych europejskich aktorów politycznych, kontrolowaną przez mało transparentną i niekontrolowaną biurokrację, a zapisane w traktatach zasady pomocniczości i zakaz odpowiedzialności jednych państw za długi innych państw są ignorowane.</p> <p>Zdaniem AfD polityka KE i Rady Europejskiej została zdominowana przez partykularne interesy poszczególnych państw i lobbystów. Konkurencyjność europejska jest dławiona przez unijne regulacje; demokratyczna kontrola nad organami unijnymi jest niewystarczająca, a TSUE nie spełnia właściwie swojej roli.</p> <p>AfD ostrzega, że jeśli nie zostaną zrealizowane gruntowne reformy UE po myśli AfD, to ostateczną opcją będzie wystąpienie Niemiec z UE, tzw. Dexit. Ale o tym zadecydują obywatele, co odpowiada zasadom demokracji bezpośredniej promowanej przez AfD.</p> <p>AfD jest za zniesieniem niedemokratycznego PE z jego 751 „uprzywilejowanymi” deputowanymi. AfD uważa, że kompetencje legislacyjne należą do państw członkowskich, ale równocześnie popiera intensyfikację</p>	<p>Celem FDP jest zwiększenie udziału obywateli w instytucjach unijnych, promowanie reform instytucji unijnych, a tym samym ograniczenie biurokracji (jest to jedno z głównych haseł FDP).</p> <p>PE powinien posiadać inicjatywę legislacyjną i powinien mieć jedną stałą siedzibę.</p> <p>Liczba członków KE powinna zostać zredukowana (maksymalnie do 18); KE ma jednak pełnić rolę quasi-rządu europejskiego (<i>Eine schlanke EU-Kommission als europäische Regierung</i>), mieć kompetencje w takich obszarach, jak: prawo konkurencji, rynek wewnętrzny i polityka fiskalna, polityka energetyczna, bezpieczeństwo, praworządność, ochrona środowiska, handel zagraniczny, polityka rozwojowa i in.</p> <p>FDP proponuje uchwalenie nowej konstytucji europejskiej: do 2022 r. powinien być zwołany w tym celu Konwent Europejski. Zdaniem FDP nie wszystko musi być rozstrzygane w Brukseli.</p> <p>W przypadku przyszłych wyborów do PE liberałowie są za jednolitym europejskim prawem wyborczym oraz możliwością wystawiania międzynarodowych list kandydatów.</p> <p>Liberałowie uważają, że proces integracji europejskiej powinien być kontynuowany i rozwijany. Opowiadają się za</p>

	<p>odbywać się poprzez równoważenie metody wspólnotowej i międzyrządowej.</p>	<p>współpracy państw członkowskich, zawieranie wielostronnych umów itd.</p> <p><i>AfD</i> chce zakończyć ingerencję TSUE w suwerenność państw członkowskich i przywrócić prymat prawa krajowego i konstytucji (tu niemieckiej). <i>AfD</i> proponuje zasadę referendum w UE i opowiada się za Europą narodów.</p>	<p>zdecentralizowaną, ale na poziomie państw, sfederowaną Europą (<i>EU, die dezentral und bundesstaatlich verfasst ist</i>); jest to przeciwieństwem zarówno wobec koncepcji powrotu Europy do państw narodowych, jak i scentralizowanego europejskiego superpaństwa.</p>
<p>Budżet unijny, fundusze, budżet strefy euro etc.</p>	<p>Chadecja wspiera liberalny porządek gospodarczy oparty na wartościach chrześcijańskich – społecznej gospodarce rynkowej. W kwestiach budżetowych i finansowych poszczególne państwa powinny mieć jak najwięcej odpowiedzialności – każde państwo odpowiada za swoje długi (chadecja jest przeciwko uwspólnotowieniu długów), a zasady Paktu Stabilności i Wzrostu muszą być przestrzegane.</p> <p><i>CDU</i> i <i>CSU</i> są za niezależnością od wpływów polityki Europejskiego Banku Centralnego (EBC) – tylko on może zapewnić stabilność monetarną. Polityka monetarna i fiskalna musi być oddzielona; finanse publiczne nie należą do kompetencji EBC.</p> <p>Równocześnie chadecy chcą rozwijać Europejski Mechanizm Stabilności, są natomiast przeciwni odejściu od pieniądza papierowego symbolizującego wolność.</p>	<p><i>AfD</i> podkreśla, że UE – według orzecznictwa FTK – nie jest państwem, dlatego nie może nakładać podatków, jak chciałaby strona francuska. <i>AfD</i> zdecydowanie odrzuca propozycję KE zwiększenia ram finansowych UE o 192 mld euro na l. 2021-2027, zwłaszcza w kontekście możliwego <i>Brexitu</i>. <i>AfD</i> wzywa do obniżenia wysokości budżetu, a niezbędne wydatki UE powinny być finansowane z oszczędności uzyskanych przez ograniczenie biurokracji UE i rezygnację z „turystyki” między Strasburgiem, Brukselą i Luksemburgiem.</p> <p><i>AfD</i> podkreśla, że dalsze członkostwo RFN w strefie euro w obecnym kształcie nie jest korzystne dla niemieckiego podatnika, dlatego postuluje powrót do waluty narodowej (euro może być utrzymane jedynie jako waluta równoległa) – dobrobyt i pokój społeczny w Europie można przywrócić dzięki wprowadzeniu walut narodowych. <i>AfD</i> podkreśla, że polityka EBC zerowych stóp procentowych rujnuje subsydiowane przez państwo systemy emerytalne (w tym</p>	<p>UE – zdaniem <i>FDP</i> – potrzebuje budżetu, który będzie nakreślał zadania priorytetowe na przyszłość. Pieniądze powinny iść na wspieranie i rozwijanie idei europejskiej, aby stworzyć tzw. wartość dodaną. Liberalowie chcą dostosować europejski budżet do wytwarzania wartości dodanej. Domagają się zniesienia wszelkich ulg, zniżek, aby uczynić budżet bardziej przejrzystym. Są za zwiększeniem funduszy na badania, innowację, cyfryzację, politykę migracyjną, obronność i politykę zagraniczną. „Środki z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności powinny być bardziej ukierunkowane, a w ‘stosownych przypadkach’ zmniejszone”.</p> <p><i>FDP</i> dużą wagę przykładają do stabilności euro i wydatków budżetowych państw członkowskich – te zasady powinny być przestrzegane, a nawet w przyszłości powinny być automatycznie wyznaczane sankcje dla państw członkowskich, które nie będą się trzymać ram unijnej polityki budżetowej. Wyplata środków z Funduszu Spójności powinna być powiązana z przestrzeganiem</p>

	<p>Fundusze strukturalne powinny być wykorzystywane głównie do wspierania ukierunkowanych reform, innowacji i gospodarki.</p>	<p>system RFN). Partia żąda, aby wstrzymać wszelkie działania EBC mające na celu manipulowanie wolnym rynkiem. Ponadto <i>AfD</i> opowiada się za utrzymaniem pieniądza papierowego.</p>	<p>przez państwo członkowskie paktu fiskalnego (możliwe inne sankcje).</p> <p><i>FDP</i> postuluje dalsze wzmocnienie niezależności EBC.</p> <p><i>FDP</i> jest za zachowaniem pieniądza papierowego (gotówki) jako środka płatniczego.</p> <p><i>FDP</i> odrzuca z zasady wspólne dla państw członkowskich UE minimalne stawki podatkowe.</p>
<p>Rynek wewnętrzny (płace minimalne, zasiłki na dzieci itp.)</p>	<p>Chadecy podkreślają, że uczciwa konkurencja jest podstawą społecznej gospodarki rynkowej i europejskiego rynku wewnętrznego. Aby europejskie firmy były bardziej konkurencyjne na rynkach światowych należy odgranicyć podatki, ograniczyć biurokrację i w większym stopniu wspierać innowacje i badania. Podkreśla się konieczność „sprawiedliwego” opodatkowania wielkich światowych korporacji, głównie w obszarze rynku cyfrowego. Pojawiły się też postulaty inwestycji w nowoczesne technologie, aby stworzyć europejskich liderów na rynku światowym w obszarze wysokich technologii (wskazuje się, że w obszarze cyfryzacji brakuje europejskich liderów). A więc proponuje się wsparcie dla europejskich championów.</p>	<p>W obszarze nauki, badań czy też digitalizacji <i>AfD</i> opowiada się za odpolitycznieniem tych dziedzin i przyzwoleniem na ich swobodną działalność i rozwój.</p> <p><i>AfD</i> krytycznie odnosi się do unijnych inicjatyw w zakresie cyfryzacji, gdyż zawsze obejmują one monitorowanie lub cenzurowanie Internetu i zagrażają wolności obywateli (ograniczają działania biznesu). Korzystanie z wysokich technologii (IT) i Internetu może się rozwijać i przynosić korzyści, jeśli zabezpieczona będzie prywatna sfera użytkowników.</p> <p><i>AfD</i> podkreśla, że potencjał europejski w obszarze sprzętu i oprogramowania nie został wykorzystany odpowiednio i Europa jest w tym zakresie zależna od firm spoza UE. Partia wzywa do wzmocnienia europejskich kompetencji w tym zakresie</p>	<p>Jednym z kluczowych idei wspieranych przez <i>FDP</i> jest cyfryzacja. Liberaltowie chcą, aby EU podjęła odpowiednie działania, umożliwiające Europie utrzymanie kontaktu z liderami w zakresie postępu techniki cyfrowej. Jednocześnie <i>FDP</i> podkreśla, że prywatność i dane osobowe powinny być chronione.</p> <p>Liberaltowie stawiają na promowanie przez UE nowoczesnych technologii, wspieranie badań naukowych itd.</p> <p><i>FDP</i> jest za wolną konkurencją w ramach rynku wewnętrznego UE. Popiera też wolny handel, który powinien być promowany przez umowy o wolnym handlu itd.</p> <p>Liberaltowie występują przeciwko nadużyciom w zakresie pobierania świadczeń socjalnych, które są możliwe dzięki swobodzie przemieszczania się w UE.</p>

	<p>W obszarze polityki społecznej (rynek pracy, zasiłki na dzieci) chadecy są przeciwko dumpingowi płacowemu w UE – opowiadają się za swobodą przemieszczania się, ale nie powinna ona prowadzić do wykorzystywania różnic w systemach zabezpieczenia socjalnego poszczególnych krajów. Są przeciwko wykorzystywaniu systemu zabezpieczeń RFN przez imigrantów z innych państw UE; domagają się zakończenia transferu zasiłków na dzieci za granicą – zasiłek ma być wypłacany w tej wysokości, jaka obowiązuje w państwach, skąd pochodzą dzieci przebywające w RFN.</p>	<p>– rozwijania projektów badawczych i oprogramowania systemowego. Celem ma być opracowanie godnych zaufania i nowoczesnych europejskich rozwiązań sprzętowych i programowych.</p>	
<p>Polityka przemysłowa</p>	<p>Europejska strategia przemysłowa powinna być priorytetem dla KE, ponieważ siła i niezależność ekonomiczna Europy będzie w nadchodzących dekadach zależeć w dużej mierze od zdolności produkcyjnych i przemysłowych, szczególnie w obliczu zmian związanych z cyfryzacją. Celem strategii ma być wzmocnienie i poprawianie europejskiego modelu społecznej gospodarki rynkowej. Zgodnie z „Francusko-niemieckim Manifestem dla europejskiej polityki przemysłowej odpowiedniej na XXI wiek” (dokument przygotowany przez ministrów gospodarki Francji i Niemiec), podstawę europejskiej strategii przemysłowej powinny</p>	<p>Według <i>AfD</i> konkurencja jest podstawowym warunkiem postępu technicznego i korzystnych cen dla konsumentów, a ryzyko gospodarcze powinien ponosić inwestor, a nie państwo czy podatnik. W tym punkcie program partii odnosi się negatywnie do propozycji zawartej we „Francusko-niemieckim Manifestie”. Celem UE jest według <i>AfD</i> tworzenie ram wspólnotowej, europejskiej gospodarki ze sprawiedliwymi warunkami konkurencji.</p>	<p><i>FDP</i> jest nastawiona krytycznie wobec propozycji francusko-niemieckiej. Wyraził to jej reprezentant Michael Theurer, mówiąc, że Niemcy i Europa nie potrzebują gospodarki ukierunkowanej na faworyzowanie koncernów, tylko sprawiedliwych warunków ramowych. W programie przed wyborami do PE partia opowiada się wręcz za zaostreniem reguł konkurencji UE i za niwelowaniem wszelkich praktyk naruszających konkurencję wolnorynkową.</p>

	<p>stanowiąc trzy filary: znaczne inwestycje w innowacje; dostosowanie ram regulacyjnych; efektywne środki ochrony własnych technologii, firm i rynku.</p> <p>Najbardziej kontrowersyjne punkty „Manifestu” dotyczyły zmian regulacji w zakresie konkurencji na rynku UE. Były one wyraźnym odniesieniem do decyzji KE o zablokowaniu fuzji niemieckiego <i>Siemensa</i> i francuskiego <i>Alstomu</i> i zakładały, że w przyszłości państwa członkowskie UE (Rada Europejska) będą decydować o „przetamaniu” podobnych decyzji KE. Ma to umożliwić tworzenie championów europejskich, mogących konkurować na rynku globalnym.</p> <p>Wśród polityków <i>CDU/CSU</i> (m.in. A. Merkel) można było odnotować umiarkowane poparcie dla tej propozycji. Przewodnicząca <i>CDU</i> A. Kramp-Karrenbauer opowiedziała się zdecydowanie za orientacją wolnorynkową i nienaruszalnością zasad uczciwej konkurencji oraz za finansowaniem wydatków na innowacje i nowe technologie z budżetu UE.</p> <p>Założenia „Francusko-niemieckiego Manifestu” znalazły stonowane odniesienie w programie <i>CDU/CSU</i> przed wyborami do PE. Podkreślono wprawdzie, że w kluczowych branżach powstawaniu liderów europejskiego rynku musi towarzyszyć lepsza</p>		
--	--	--	--

	<p>współpraca między przedsiębiorstwami – chodzi o możliwość wkraczania na rynek światowy. Podkreśla się jednak znaczenie konkurencji jako podstawy społecznej gospodarki wolnorynkowej i europejskiego rynku wewnętrznego; konkurencja służy wzmacnianiu innowacji i różnorodności, a także czyni z przedsiębiorstw globalnych graczy. Do wzmocnienia konkurencji niezbędne są: obniżenie opłat, zmniejszenie biurokracji i wsparcie dla badań i rozwoju.</p>		
<p>Kwestia polityki obronnej UE versus NATO</p>	<p>Kontynuacja i dalsze wzmocnienie partnerstwa strategicznego z USA w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony.</p> <p>Pełne poparcie dla NATO i niemieckiego zaangażowania w jego działania (zaakcentowanie, że chadecja ma świadomość amerykańskich oczekiwań).</p> <p>Utrzymanie w ramach NATO silnych więzi transatlantyckich z jednoczesnym wzmocnieniem europejskiego filaru Sojuszu.</p> <p>Poparcie dla działań służących wzmocnieniu WPBiO poprzez współpracę w ramach <i>PESCO</i>.</p> <p>Dalszy rozwój WPBiO ma umożliwić UE prowadzenie działań z zakresu</p>	<p>Sprzeciw wobec tworzenia stałych struktur wojskowych w ramach UE – „europejskiej armii”, jak również wobec działań służących pogłębieniu współpracy w ramach WPBiO (<i>PESCO</i>).</p> <p>Poparcie dla członkostwa Niemiec w NATO, przy jednoczesnym wezwaniu do wzmocnienia europejskiego filaru NATO i zwiększenia roli Niemiec w strukturach Sojuszu.</p> <p>Konieczność odbudowy potencjału obronnego Niemiec (wzrost finansowania Bundeswehry do 2% PKB rocznie, przywrócenie obligatoryjnej zasadniczej służby wojskowej – mającej również charakter wychowania patriotycznego).</p> <p>Konieczność ochrony interesów niemieckiego przemysłu obronnego i <i>know-how</i> niemieckich koncernów</p>	<p>Poparcie dla utworzenia „europejskiej armii” (wspólne dowództwo na poziomie UE i kontrola parlamentarna ze strony PE) . Pierwszym krokiem do realizacji tej koncepcji powinna być „europejska unia obronna” (zacieśnienie współpracy w ramach WPBiO).</p> <p>Poparcie dla współpracy w ramach <i>PESCO</i>, a także współpracy poza tym formatem, m.in. Europejska Inicjatywa Interwencyjna (<i>EII/EI2</i>), współpraca dwustronna w dziedzinie obrony z Francją, Holandią i Polską.</p> <p>Współpraca państw wchodzących w skład <i>EII/EI2</i> powinna być ujęta w ramy UE i mieć charakter inkluzyjny dla wszystkich zainteresowanych państw UE.</p> <p>Poparcie dla Europejskiego Funduszu Obronnego, wzmocnienie roli Europejskiej Agencji Obrony i Sztabu Wojskowego UE</p>

	<p>zarządzania kryzysowego w bezpośrednim (południowym) sąsiedztwie UE.</p> <p>Wzmocnienie współpracy przemysłów zbrojeniowych państw UE, finansowanej z Europejskiego Funduszu Obronnego i koordynowanej przez Europejską Agencję Obrony (EDA).</p> <p>Wezwanie do wypracowania „europejskiej kultury strategicznej” i wspólnej unijnej polityki eksportu uzbrojenia do państw trzecich (Bliski Wschód, Azja Południowo-Wschodnia).</p> <p>Położenie nacisku na dalszy rozwój zdolności Bundeswehry do prowadzenia działań w cyberprzestrzeni (cyberobrona).</p>	<p>zbrojeniowych (sprzeciw wobec współpracy w ramach Europejskiego Funduszu Obronnego, jak również sprzedaży uzbrojenia do „państw trzecich” spoza NATO i UE)</p>	<p>(EUMS); wypracowanie celów strategicznych UE w dziedzinie obrony.</p> <p>Poparcie dla NATO, strategicznej współpracy Sojuszu z UE oraz zwiększenia niemieckich wydatków na obronę, dyplomację oraz pomoc rozwojową i humanitarną do 3% PKB rocznie.</p> <p>Konieczność utrzymania reżimów kontroli zbrojeń, przede wszystkim w odniesieniu do broni masowego rażenia. Działania na rzecz utrzymania traktatu INF, krytyka decyzji USA o wycofaniu się z umowy nuklearnej z Iranem.</p> <p>Wezwanie do ustanowienia unijnego systemu kontroli eksportu uzbrojenia na zewnątrz UE.</p>
<p>Polityka migracyjna; ochrona granic</p>	<p>Chadecy podkreślają, że walka z nielegalną imigracją jest wspólnym europejskim zadaniem. Aby to osiągnąć, niezbędne jest lepsze zabezpieczenie granic – postulat wzmocnienia <i>Frontexu</i> o 10 tys. Funkcjonariuszy; <i>Frontex</i> potrzebuje jasnych uprawnień i zasad w odniesieniu do kontroli granicznej.</p> <p>W zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej i terroryzmu Europol powinien stać się europejską FBI,</p>	<p><i>AfD</i> uważa, że wszelka imigracja do Europy musi być ograniczona i kontrolowana w taki sposób, aby zachować tożsamość kulturową europejskich narodów. W związku z dalszą imigracją <i>AfD</i> ostrzega przed marginalizacją narodów Europy.</p> <p><i>AfD</i> odrzuca pakt migracyjny ONZ i wspólny europejski system azylowy. Domaga się zniesienia zachęt w ramach niemieckiej procedury azylowej. Polityka migracyjna i azylowa powinna znajdować</p>	<p><i>FDP</i> uważa, że UE potrzebuje wspólnej polityki migracyjnej i polityki uchodźczej opartej na wartościach.</p> <p>Liberaltowie chcą swobody przemieszczania się w ramach UE, ale należy wzmocnić ochronę granic zewnętrznych UE. <i>Frontex</i> należy przekształcić w prawdziwy europejski organ ochrony granic, z własnymi uprawnieniami do działania i personelem. Agencja powinna być związana Kartą praw podstawowych UE i odpowiadać przed PE oraz regularnie składać sprawozdania.</p>

	<p>jednak operacyjne uprawnienia policyjne powinny być w gestii państw członkowskich. Chadezy wskazują na konieczność poprawienia współpracy w obszarze wymiany danych dot. zagrożeń i przestępców.</p> <p>Osoby, które będą ubiegać się o prawo do azylu, powinny być sprawdzane w tzw. centrach tranzytowych i stamtąd zawracane, jeśli nie otrzymały prawa do azylu. UE miałyby utworzyć w Afryce Północnej specjalne regionalne ośrodki tego typu. Celem jest wprowadzenie jednolitej i szybkiej procedury azylowej z możliwością jednorazowego ubiegania się o azyl w UE. W całej UE powinny istnieć wspólne normy dotyczące przyznawania prawa do azylu.</p> <p>Chadezy chcą poszerzenia listy państw bezpiecznych o Tunezję, Maroko, Algierię i Gruzję. Potwierdzają, że popierają zawieranie specjalnych umów o uchodźcach z państwami z Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej (na wzór umowy z Turcją).</p>	<p>się w kompetencji poszczególnych państw.</p> <p>Zdaniem <i>AfD</i> „choroba”, która trawi Niemcy od 2015 r., musi dobiec końca (zwłaszcza należy zakończyć „dobrowolne” przejmowanie uchodźców z Grecji i Włoch). Osoby, które nie uzyskały azylu, muszą natychmiast opuścić kraj, nie może nastąpić „legalizacja” nielegalnego pobytu. Ubieganie się o azyl nie jest równoznaczne z pozostaniem na stałe.</p> <p><i>AfD</i> popiera wzmocnienie kontroli na granicach zewnętrznych UE, jednocześnie postuluje wprowadzenie kontroli na granicach państw członkowskich.</p> <p>Partia domaga się podjęcia radykalnych kroków w zakresie deportacji osób, które nie posiadały prawa pobytu w Niemczech i Europie, bądź popełniły tutaj przestępstwo.</p> <p><i>AfD</i> wzywa UE i poszczególne państwa członkowskie UE do zawierania umów wg modelu australijskiego z krajami trzecimi, aby te przyjmowały na swe terytorium deportowanych imigrantów, jeśli kraje pochodzenia nie zgodzą na ich przyjęcie.</p>	<p><i>FDP</i> postuluje wprowadzenie jednolitego prawa azylowego i imigracyjnego w całej UE, ale zdaje sobie sprawę, że nie można ignorować spójności społecznej i zdolności do integracji. Liberaltowie domagają się lepszego systemu azylowego m.in. poprzez poprawę standardów i procesów rejestracji, przetwarzania wniosków i podejmowania decyzji. Chcą nowego ogólnoeuropejskiego „klucza redystrybucji” uchodźców między państwami UE.</p> <p><i>FDP</i> chce zwiększenia atrakcyjności UE dla pracowników wykwalifikowanych i studentów spoza UE. W tym celu postuluje wprowadzenie specjalnego systemu punktowego.</p>
<p>Polityka klimatyczna, energetyczna</p>	<p>Główną ideą jest zrównoważony rozwój godzący gospodarkę z ekologią.</p> <p>Chadezy chcą wzmocnienia europejskiego rynku energii</p>	<p><i>AfD</i> sprzeciwia się narzucanym przez EU dyrektywom w sprawie ograniczania zanieczyszczenia powietrza. Chce, aby kwestia ochrony środowiska była rozwiązywana na poziomie krajów</p>	<p>W kwestii ochrony klimatu liberaltowie stawiają na rozwiązania ogólnoeuropejskie. Emisja CO₂ powinna być redukowana na całym świecie, dlatego EU musi angażować się poza Europą. <i>FDP</i> stawia na działania wspólnotowe,</p>

	<p>i zamierzają promować innowacje – w szczególności w obszarze „zielonych technologii”, a także domagają się ograniczenia emisji gazów cieplarnianych.</p> <p>W przypadku RFN wyjście z węgla i energetyki jądrowej nie może być zastąpione przez czerpanie energochłonnej energii z innych państw UE.</p> <p>W programie pojawiła się idea dywersyfikacji dostaw i transportu energii: „Europa nie może zależeć od poszczególnych krajów w zakresie dostaw gazu ziemnego”.</p>	<p>członkowskich. Również polityka energetyczna leży w kompetencji państw członkowskich.</p> <p><i>AfD</i> odrzuca paryskie porozumienie klimatyczne jako niewiążącą deklarację woli bez sankcji.</p> <p>Zdaniem <i>AfD</i> prowadzona przez niemiecki rząd dekarbonizacja gospodarki doprowadzi do obniżenia siły gospodarczej Niemiec; partia sprzeciwia się także wprowadzeniu zakazów w korzystaniu z silników diesla.</p>	<p>ale sprzeciwia się rozwiązaniom sektorowym, jak limity emisji CO₂.</p> <p>Ogólnoeuropejska <i>Energiewende</i> powinna uwzględniać zarówno kwestie ochrony klimatu, jak i bezpieczeństwo dostaw, efektywność ekonomiczną i akceptację społeczną.</p>
<p>Praworządność w ramach UE</p>	<p>W programie brak bezpośrednich odwołań do kwestii łamania praworządności w Polsce. W preambule wspomina się, że idea europejska jest atakowana przez populistów na prawicy i lewicy, a także przez nacjonalistów. M. Weber, w kontekście niejasnych kryteriów stosowania art. 7, postuluje powołanie niezależnej rady ekspertów, która będzie regularnie badała stan praworządności w państwach członkowskich UE.</p>	<p>Zgodnie ze swoimi zasadami <i>AfD</i> jest przeciwna ingerowaniu UE w sprawy wewnętrzne państw członkowskich.</p>	<p><i>FDP</i> uważa, że UE nie może stać z boku w sytuacji łamania praworządności w Polsce, na Węgrzech i w Rumunii w odniesieniu do wolności mediów, niezależności sądownictwa, podważania wolności akademickiej i artystycznej czy administracyjnego hamowania walki z korupcją (wymieniane są: Trybunał Konstytucyjny w Polsce, sprawa Uniwersytetu Europejskiego w Budapeszcie, zwolnienie szefa Urzędu Antykorupcyjnego w Rumunii) – w tych sytuacjach UE powinna interweniować.</p> <p><i>FDP</i> chce, aby podział środków unijnych powiązać z przestrzeganiem praworządności; zdaniem liberałów mechanizmy sankcji nie mogą być zablokowane przez niewielką mniejszość państw członkowskich</p>

			(często samych zagrożonych sankcjami) – postulują zastosowanie zasady większościowej.
Architektura polityczna: np. głosowanie większościowe czy podejmowanie decyzji jednogłośnie – w jakich obszarach; rola parlamentów narodowych	Chadecja opowiada się za stosowaniem metody większościowej w polityce zagranicznej i bezpieczeństwa.	<i>AfD</i> jest przeciwko odejściu od zasady jednomyślności na rzecz zasady większościowej, gdyż żaden kraj nie powinien decydować o losie drugiego.	W niektórych przypadkach <i>FDP</i> opowiada się za stosowaniem metody większościowej (np. w sprawie nałożenia sankcji za łamanie praworządności).
Rosja, Chiny, Turcja	<p>W programie BRAK SZCZEGÓŁOWYCH ODNIESIEN DO CHIN. Jest tylko uwaga o konieczności wygrywania sporów handlowych z Chinami.</p> <p><i>CDU</i> i <i>CSU</i> opowiadają się za zakończeniem rozmów akcesyjnych z Turcją. M. Weber zapowiada, że jeśli zostanie przewodniczącym KE, to podejmie odpowiednie kroki w celu zerwania negocjacji akcesyjnych z Turcją.</p> <p>Chadecja opowiada się za utrzymaniem sankcji wobec Rosji do czasu pełnego wdrożenia porozumień mińskich. W takich obszarach, jak rozbrownienie, nierozprzestrzenianie broni jądrowej i walka ze zmianami</p>	<p><i>AfD</i> dąży do normalizacji stosunków z Rosją i znoszenia sankcji. <i>AfD</i> popiera budowę gazociągu <i>Nord Stream 2</i> przy uwzględnieniu bezpieczeństwa dostaw dla krajów Europy Środkowo-Wschodniej.</p> <p><i>AfD</i> chce rozszerzać kontakty gospodarcze, kulturalne i polityczne z Chinami, a równocześnie osiągnąć odpowiednie ramy prawne dla handlu i inwestycji. Do tego czasu próby przejścia spółek europejskich przez Chiny muszą być kontrolowane i w razie konieczności powstrzymane, aby nie doszło do wyprzedaży niemieckiej i europejskiej technologii.</p> <p>Zdaniem <i>AfD</i> Turcja pod względem kulturowym nie należy do Europy i wszelkie negocjacje na temat jej</p>	<p>Liberałowie opowiadają się za partnerstwem transatlantyckim, nawet w trudnych czasach.</p> <p><i>FDP</i> jest za utrzymaniem sankcji wobec Rosji, a w przypadku militarnej eskalacji konfliktu we wschodniej Ukrainie nawet do ich zaostrzenia. Z drugiej strony należy je złagodzić lub znieść, jeśli Rosja będzie realizowała postanowienia mińskie. <i>FDP</i> podkreśla, że Rosja pozostaje bliska gospodarczo, kulturowo i politycznie, kanały komunikacyjne powinny więc być otwarte, zwłaszcza dla społeczeństwa. Rząd rosyjski musi powrócić do poszanowania prawa – tylko w ten sposób przywróci się zaufanie. Niektórzy politycy <i>FDP</i> domagają się jednak złagodzenia kursu wobec Rosji.</p> <p><i>FDP</i> jest za wzmocnieniem współpracy z Chinami, ale zamierza bronić liberalnych</p>

	<p>klimatu chadecy są otwarci na współpracę z Rosją.</p>	<p>członkostwa w UE powinny zostać zerwane.</p>	<p>wartości, gdy Chiny będą naruszać prawa człowieka, łamać liberalne zasady i godzić w interesy europejskie (odniesienie do nowego jedwabnego szlaku i formatu 16+1). <i>FDP</i> podkreśla, że Chiny naruszają zasady wolnego handlu, wykluczając zagraniczne firmy ze swego rynku, a chińskie firmy łamią zasady konkurencji w Europie dzięki wsparciu rządu chińskiego. Zawarcie umowy między UE a Chinami o ochronie inwestycji, a także badanie chińskich inwestycji w Europie jest bardzo ważne.</p> <p><i>FDP</i> opowiada się za zakończeniem rozmów akcesyjnych z Turcją i zbudowaniem z nią relacji na nowych zasadach.</p>
--	--	---	---

ZESTAWIENIE GŁÓWNYCH TEZ PROGRAMOWYCH PARTII NIEMIECKICH

1. KWESTIE USTROJOWE

- **CDU/CSU** opowiada się za modelem integracji opartej na zasadzie subsydiarności – podziałem kompetencji między UE a państwa członkowskie. Chadeacy postulują też zwiększenie roli parlamentów narodowych. **FDP** jest za pogłębieniem integracji europejskiej, promując ideę zdecentralizowanej, ale na poziomie państw, sfederowanej Europy – model pośredni między Europą narodów a superpaństwem europejskim. W programie liberałów, podobnie jak w przypadku *Die Linke*, znalazł się postulat opracowania nowej konstytucji dla UE. Zdecydowanie odmienną od wszystkich partii wizję UE przedstawia **AfD**, która opowiada się za Europą narodów. Przyszłość UE politycy *AfD* widzą w formie dawnej EWG, a więc przede wszystkim jako porozumienie gospodarcze. W programie *AfD* pojawia się nawet możliwość wyjścia Niemiec z UE (*Dexit*), jeśli nie dojdzie do reform instytucji unijnych.
- **CDU/CSU**, **FDP** oraz **SPD** i *Die Linke* są za nadaniem Parlamentowi Europejskiemu inicjatywy ustawodawczej. Partie lewicowe domagają się ponadto zwiększenia kompetencji kontrolnych PE i wzmocnienia jego pozycji w systemie decyzyjnym w stosunku do Komisji Europejskiej, Rady Europejskiej i Rady Unii Europejskiej. Najbardziej radykalny postulat odnoszący się do PE przedstawiła *AfD* – opowiedziała się za jego likwidacją i przekazaniem kompetencji parlamentom narodowym. **FDP** i *Die Linke* chcą zwiększyć udział obywateli w procesach decyzyjnych w UE, politycy *AfD* postulują przeprowadzanie referendum (w kluczowych sprawach).
- **CDU/CSU**, **SPD** i Zieloni są zwolennikami instytucji czołowego kandydata (*Spitzenkandidat*) przy wyborze przewodniczącego KE. Socjaldemokraci, Zieloni i **FDP** opowiadają się za możliwością tworzenia międzynarodowych list wyborczych do PE.
- W programach **CDU/CSU**, **FDP** i *AfD* pojawia się postulat ograniczenia biurokracji w UE.
- Wszystkie partie lewicowe opowiadają się za wprowadzeniem głosowania większościowego w systemie decyzyjnym UE. Chadeacy są za stosowaniem metody większościowej w polityce zagranicznej i bezpieczeństwa UE. Podobnie **FDP**, która dodatkowo chce zastosowania tej metody w przypadku łamania praworządności. *AfD* sprzeciwia się odejściu od zasady jednomyślności.

2. BUDŻET UNIJNY, FUNDUSZE UNIJNE, BUDŻET STREFY EURO

- Tezy programowe **CDU/CSU** i **SPD**, odnoszące się do reform strefy euro, nie są zbyt rozbudowane. Najbardziej szczegółowe postulaty przedstawili Zieloni, którzy popierają pomysł utworzenia oddzielnego budżetu dla strefy euro i są zwolennikami przekształcenia Europejskiego Mechanizmu Stabilizacyjnego (*ESM*) w Europejski Fundusz Walutowy (*EMF*). Partia Zielonych, tak samo jak **SPD** i *Die Linke*, opowiada się za szybkim ukończeniem Unii Bankowej. Z kolei chadeacy są przeciwko uwpólnotowieniu długów oraz domagają się utrzymywania dyscypliny w finansach publicznych. Podobnie stanowisko zajmuje **FDP**, która postuluje nawet wprowadzenie automatycznych sankcji dla państw, które łamią reguły Paktu

Stabilności i Wzrostu. *AfD* jako jedyna kwestionuje sens członkostwa Niemiec w strefie euro i chce powrotu do walut narodowych.

- **Wszystkie partie lewicy są przychylne zwiększeniu budżetu UE.** Zieloni proponują nawet jego wzrost do 1,3% PKB. Z kolei *AfD* jako jedyna postuluje obniżenie unijnego budżetu, argumentując to *Brexitem*. Liberaltowie domagają się większej transparentności budżetu UE i są zwolennikami zniesienia wszystkich ulg i rabatów. Zdaniem *FDP* konieczne jest zwiększenie wysokości funduszy na innowacje i badania (wytworzenie tzw. wartości dodanej). Z kolei Zieloni i *Die Linke* domagają się zwiększenia środków na ochronę klimatu i niwelowania różnic w rozwoju społeczno-gospodarczym. Obie te partie są przeciwne redukcji funduszy przeznaczanych na politykę spójności.

3. RYNEK WEWNĘTRZNY, POLITYKA PRZEMYSŁOWA

- *CDU/CSU* i *FDP* postulują zwiększenie nakładów na badania i rozwój w dziedzinie nowoczesnych technologii (*FDP* eksponuje w szczególności cyfryzację). *AfD* domaga się odpolitycznienia działań w zakresie cyfryzacji (obawia się, że europejskie inicjatywy oznaczają monitorowanie/cenzurowanie Internetu).
- *CDU/CSU*, *FDP* i *AfD* deklarują (w różny sposób), że są za wolną konkurencją w ramach rynku wewnętrznego UE. Chadece, tak samo jak wszystkie partie lewicy, wskazują na konieczność sprawiedliwego opodatkowania wielkich międzynarodowych korporacji.
- W programach *CDU/CSU* i *FDP* znajduje się postulat eliminacji nadużyć w zakresie pobierania świadczeń socjalnych, do których dochodzi w związku z możliwością swobodnego przemieszczania się w UE – chodzi o usunięcie nadużyć np. przy pobieraniu zasiłku na dzieci.
- W odniesieniu do „Francusko-niemieckiego Manifestu dla europejskiej polityki przemysłowej odpowiedniej na XXI wiek” i zmian regulacji konkurencji na rynku unijnym stanowisko *FDP* i *AfD* jest negatywne – opowiadają się one za wolną konkurencją na rynku wewnętrznym UE i ograniczeniem praktyk naruszających konkurencję wolnorynkową. Stanowisko *CDU* i *CSU* nie jest jednoznaczne. Socjaldemokraci z kolei, odnosząc się do polityki przemysłowej, wskazują na konieczność realizacji większej liczby projektów wspólnych (przykładem koncern *Airbus*). Natomiast *Die Linke* i Zieloni są krytycznie nastawieni do idei tworzenia wielkich europejskich koncernów. Zwracają przy tym uwagę na ryzyko monopolizacji na rynku wewnętrznym UE.

4. POLITYKA OBRONNA UE VERSUS NATO

- *CDU/CSU* i *FDP* popierają pełne zaangażowanie Niemiec w NATO i utrzymanie silnych więzi transatlantyckich. Chadece, socjaldemokraci i Zieloni są również za dalszym wzmocnieniem WPBiO poprzez współpracę w ramach *PESCO*. Politycy z *FDP*, podkreślając znaczenie NATO i rozwój *PESCO*, są jednak, podobnie jak *SPD*, zwolennikami utworzenia armii europejskiej. Przeciwna temu jest *AfD*, która podkreśla rolę NATO jako kluczowej instytucji w architekturze bezpieczeństwa europejskiego. Wszystkie partie lewicowe postulują wzmocnienie wymiaru cywilnego WPBiO. Najbardziej skrajne postulaty prezentuje *Die Linke*, która opowiada się za likwidacją wszystkich instrumentów służących rozbudowie militarnych zdolności UE (Grupy Bojowe, *PESCO* itp.).

- **CDU/CSU i FDP** są za współpracą przemysłów zbrojeniowych finansowanych z Europejskiego Funduszu Obronnego (*EDF*). Z kolei Zieloni ostro krytykują sposób funkcjonowania tego instrumentu i postulują poddanie go kontroli PE. Chadece opowiadają się za wypracowaniem wspólnej unijnej polityki eksportu broni do państw trzecich; *FDP* chce z kolei ustanowienia europejskiego systemu kontroli eksportu broni do państw trzecich. *AfD* postuluje ochronę interesów i wsparcie dla niemieckiego przemysłu obronnego (sprzeciw wobec współpracy w ramach *EDF* i eksportu broni do państw trzecich).
- **CDU i CSU** opowiadają się za stopniowym wzrostem nakładów na obronę (docelowo do 2% PKB) i zwiększeniem zdolności Bundeswehry w zakresie cyberobrony. *AfD* chce odbudować niemiecki potencjał obronny, w tym popiera wzrost wydatków na obronność do 2% PKB i przywrócenie obowiązkowej służby wojskowej. *FDP* postuluje zwiększenie wydatków na obronność do 3% PKB, ale ujmuje w tym nakłady także na pomoc rozwojową i humanitarną. *Die Linke* podkreśla konieczność zwiększenia kontroli zbrojeń w UE i zmniejszenia konwencjonalnych sił wojskowych w Europie. Wśród postulatów znajduje się też całkowite wycofanie broni nuklearnej z terytorium Niemiec i UE.

5. POLITYKA MIGRACYJNA, OCHRONA GRANIC

- **Chadece** są za wzmocnieniem personalnym agencji *Frontex* (o 10 tys. funkcjonariuszy) i przekształceniem jej w unijną straż graniczną. Podobny postulat ma *FDP*, która wskazuje na konieczność kontroli tej instytucji przez PE. Z kolei partie lewicy są krytycznie nastawione do rozszerzania kompetencji agencji *Frontex*. *AfD* popiera wzmocnienie kontroli na granicach zewnętrznych UE, jednocześnie postulując wprowadzenie kontroli na granicach wewnętrznych UE.
- **FDP** uważa, że UE potrzebuje wspólnej polityki migracyjnej i azylowej opartej na wartościach – liberałowie chcą jednolitego prawa azylowego i migracyjnego dla całej UE (przy poprawie procesów rejestracji uchodźców) oraz nowego klucza relokacji uchodźców pomiędzy państwa UE. *CDU/CSU* są za ujednoczeniem i uproszczeniem procedury azylowej (UE powinna mieć wspólne normy dot. przyznawania prawa azylu), ale opowiadają się za uprzednim sprawdzeniem w tzw. centrach tranzytowych osób ubiegających się o azyl. *AfD* opowiada się za ograniczeniem i kontrolowaniem imigracji do UE, aby została zachowana europejska tożsamość kulturowa. *AfD* domaga się natychmiastowego deportowania osób, które nie uzyskały prawa azylu w państwie UE, a także odrzuca pakt migracyjny ONZ i jest przeciwko wspólnemu europejskiemu systemowi azylowemu.
- **SPD, Zieloni i Die Linke** opowiadają się za wprowadzeniem solidarnego systemu rozdzielania uchodźców. Wszystkie odnoszą się krytycznie do systemu dublińskiego i proponują zastąpienie go nowymi regulacjami. Wśród postulatów niemieckiej lewicy znajduje się również zwiększenie wsparcia dla regionów, miast i gmin, które przyjmują uchodźców. *Die Linke* i Zielonych łączy także postulat dekryminalizacji działalności organizacji pozarządowych związanych z ratowaniem uchodźców na morzu.

6. POLITYKA KLIMATYCZNA I ENERGETYCZNA

- **CDU/CSU** opowiada się za promowaniem innowacji w zakresie „zielonych technologii” i za ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych. Podobne są postulaty *FDP*. Z kolei *AfD*, która

odrzuca paryskie porozumienie klimatyczne, opowiada się także przeciwko dyrektywom UE w sprawie redukcji zanieczyszczeń. Jej zdaniem kwestie ochrony środowiska powinny być realizowane na poziomie poszczególnych państw członkowskich.

- **Wszystkie partie lewicowe opowiadają się za dogłębną transformacją energetyczną w UE zakładającą całkowitą rezygnację z energii pozyskiwanej z węgla i atomu.** *SPD* i Zieloni postulują rozbudowę infrastruktury służącej pozyskiwaniu i dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych. Zieloni i *Die Linke* ostro sprzeciwiają się importowi gazu z państw trzecich do UE.
- *CDU/CSU* są za dywersyfikacją dostaw surowców energetycznych, a zdaniem *FDP* europejska *Energiewende* powinna obejmować zarówno kwestie ochrony klimatu, jak i bezpieczeństwo dostaw. *AfD* odrzuca wspólną politykę energetyczną UE oraz jest przeciwko dekarbonizacji gospodarki Niemiec i rezygnacji z silników spalinowych.

7. PRAWORZĄDNOŚĆ

- **W programie wyborczym chadecji nie ma bezpośredniego odwołania do kwestii łamania praworządności.** M. Weber chce powołania specjalnej komisji ekspertów, która będzie badać przestrzeganie praworządności w państwach UE. Natomiast *FDP* postuluje, aby podział środków unijnych powiązać z przestrzeganiem praworządności. Jej zdaniem, UE nie może pozostać bierna, gdy dochodzi do łamania praworządności w państwach członkowskich. Także wszystkie partie lewicowe zwracają uwagę na konieczność monitorowania w państwach członkowskich stanu praworządności. *SPD* opowiada się nawet za nakładaniem sankcji na te państwa członkowskie, które nie wypełniają standardów w zakresie demokracji i praworządności. *AfD* jest przeciwko ingerowaniu UE w wewnętrzne sprawy państw członkowskich.

8. POLITYKA WOBEC ROSJI, CHIN I TURCJI

- *CDU/CSU* są za utrzymaniem sankcji wobec Rosji do czasu pełnego wdrożenia zapisów porozumień mińskich, ale w kwestiach związanych z rozbrojeniem lub ochroną klimatu chcą dialogu z Rosją. *CDU* i *CSU* konsekwentnie sprzeciwiają się wejściu Turcji do UE. Niewiele jest w programie w odniesieniu do Chin – jedynie wspomina się o konieczności wygrywania sporów handlowych z Chinami.
- *AfD* opowiada się za znoszeniem sankcji i normalizacją stosunków z Rosją; popiera także budowę gazociągu *Nord Stream 2*. Wprawdzie *AfD* jest za rozszerzeniem kontaktów gospodarczych z Chinami, jednak uważa, że należy chronić spółki europejskie/niemieckie przed przejściami przez firmy chińskie. *AfD* konsekwentnie opowiada się za zerwaniem rozmów negocjacyjnych z Turcją na temat jej członkostwa w UE. Zdaniem polityków tej partii, Turcja pod względem kulturowym nie należy do UE.
- *FDP* programowo opowiada się za utrzymaniem sankcji wobec Rosji, choć część polityków partii domaga się złagodzenia kursu wobec Rosji. Liberalowie popierają wzmocnienie kontaktów gospodarczych z Chinami, ale z zastrzeżeniem dotyczącym ochrony europejskich firm przed zakusami chińskimi i zaniechaniem chińskiej polityki godzącej w europejskie

interesy. *FDP* jest za zakończeniem negocjacji akcesyjnych z Turcją i zbudowaniem z tym państwem relacji na nowych zasadach.

- Socjaldemokracji w swoim programie nie poświęcają Rosji wiele uwagi. Wskazują tylko na jej znaczenie w europejskiej architekturze bezpieczeństwa. Z kolei Zieloni, podobnie jak chadecy, przekonują o konieczności utrzymania sankcji nałożonych na Rosję aż do czasu wypełnienia wszystkich postanowień porozumień mińskich. *Die Linke*, podobnie jak *AfD*, postuluje zniesienie sankcji nałożonych na Rosję i normalizację wzajemnych relacji.

MOŻLIWE KOALICJE Z UDZIAŁEM PARTII NIEMIECKICH W PARLAMENCIE EUROPEJSKIM

W Parlamencie Europejskim (PE) ósmej kadencji zasiadało **96 przedstawicieli Republiki Federalnej Niemiec**. W l. 2019-2024 liczba niemieckich posłów w PE nie ulegnie zmianie, niezależnie od ewentualnego wyjścia Wielkiej Brytanii z UE. Najliczniejszą reprezentację w PE mają obecnie następujące partie: **CDU i CSU – 34 europosłów (CDU 29, CSU 5), SPD – 27, Sojusz'90/Zieloni – 11 i Die Linke – 7**. W RFN od wyborów do Parlamentu Europejskiego z 2014 r. nie obowiązuje próg wyborczy (wcześniej był na poziomie 5%), co ma poważne konsekwencje w postaci rozdrobnienia niemieckiej reprezentacji w PE. W 2014 r. aż siedem drobnych niemieckich ugrupowań zdobyło po jednym mandacie w PE. Wybory do PE w Niemczech mają charakter proporcjonalny, głosy na mandaty przeliczane są na podstawie metody Sainte-Laguë, a cały kraj stanowi jeden okręg wyborczy.

CDU i CSU

Na chadeków z *CDU* i *CSU* głos w tegorocznych wyborach oddało 28,9% wyborców, dzięki czemu będą reprezentowani przez 29 posłów. W Parlamencie Europejskim **CDU i CSU pozostaną w Europejskiej Partii Ludowej (European People's Party, EPP)**. Chadek M. Weber jest kandydatem *EPP* na stanowisko przewodniczącego Komisji Europejskiej.

FDP

W tegorocznych wyborach na liberałów zagłosowało 5,4% wyborców i uzyskali 5 mandatów. *FDP* nadal będzie wchodzić w skład Grupy Porozumienia Liberałów i Demokratów na rzecz Europy (*Alliance of Liberals and Democrats for Europe, ALDE*). Obecnie *FDP* reprezentuje w PE trzech posłów. Do frakcji *ALDE* należy będą również reprezentanci Wolnych Wyborców (*Freie Wähler, FW*), którzy zdobyli 2 mandaty.

AfD

W poprzedniej kadencji frakcja *AfD*, licząca początkowo siedmiu posłów, uległa rozbiciu (latem 2015 r. pięciu europosłów opuściło szeregi partii). W 2019 r. *AfD* była reprezentowana tylko przez jednego posła – J. Meuthena (Grupa Europa Wolności i Demokracji Bezpośredniej, *EPDD*). *AfD* najprawdopodobniej wejdzie w skład nowo tworzącej się grupy w PE, tj. Europejskiego Sojuszu na rzecz Ludzi i Narodów (*European Alliance of People and Nations, EAPN*). Obok *AfD* w skład *EAPN* wejdą m.in. włoska Liga M. Salviniego, Partia Finów, Duńska Partia Ludowa i austriacka *FPÖ*. *AfD* zdobyła w tegorocznych wyborach poparcie 11% wyborców i uzyskała dzięki temu 11 mandatów.

SPD

Obecnie **SPD** przynależy na poziomie europejskim do Partii Europejskich Socjalistów. W Parlamencie Europejskim reprezentanci tej partii wchodzi w skład frakcji **Postępowy Sojusz Socjalistów i Demokratów (*Progressive Alliance of Socialists and Democrats, S&D*)** i w tej kwestii nic się po wyborach nie zmieni – pozostaną w grupie **S&D**. Jest to druga, największa po **EPP** grupa w PE. Niemcy mają w niej najsilniejszą reprezentację. Na **SPD** w poprzednich wyborach do PE głosowało 27,3% wyborców. W tegorocznych wyborach na socjaldemokratów zagłosowało jedynie 15,8% wyborców, co będzie skutkowało zmniejszeniem ich reprezentacji w PE z 27 do 16 posłów.

Die Linke

Die Linke zdobyła w wyborach poparcie 5,5% wyborców i zyskała 5 pięć mandatów. W poprzednich wyborach do PE na partię **Die Linke** głosowało 7,4% wyborców i była dotąd reprezentowana w PE przez 7 posłów. Należą oni do frakcji **Zjednoczona Lewica Europejska – Nordycka Zielona Lewica (*European United Left – Nordic Green Left*)**, która skupia partie socjalistyczne, komunistyczne oraz ekosocjalistyczne. Członkowie tej frakcji należą do dwóch partii europejskich: Europejskiej Partii Lewicy, której członkiem jest **Die Linke** i Sojuszu Nordyckiej Zielonej Lewicy. **Die Linke** pozostanie w grupie **Zjednoczonej Lewicy Europejskiej – Nordyckiej Zielonej Lewicy**.

Sojusz'90/Zieloni

W Parlamencie Europejskim posłowie partii **Zielonych** należą i będą należeć do grupy **Zieloni – Wolny Sojusz Europejski (*Greens/European Free Alliance*)**, w skład której wchodzi obecnie 52 parlamentarzystów. Grupa ta skupia członków Europejskiej Partii Zielonych, Wolnego Sojuszu Europejskiego oraz Europejskiej Partii Piratów. Niemcy mają w niej najliczniejszą reprezentację spośród wszystkich państw członkowskich. W tegorocznych wyborach na Zielonych zagłosowało 20,5% wyborców. Dzięki temu Zielonym udało się prawie podwoić wielkość swojej reprezentacji w PE. W nowej kadencji PE Sojusz'90/Zieloni będą mieli 21 przedstawicieli.

FRANCJA

Autor: Jacek Kubera

TABELA PROGRAMÓW WYBORCZYCH GŁÓWNYCH PARTII FRANCUSKICH

	PRAWICA SUWERENISTYCZNA	PRAWICA	CENTRUM	CENTROLEWICA	LEWICA RADYKALNA / ALTERGLOBALISTYCZNA
Partie francuskie z poparciem powyżej 5%* i ich europejscy koalicjanci	Zjednoczenie Narodowe – ZN (dawniej Front Narodowy): 23,31% Członek Ruchu na rzecz Europy Narodów i Wolności. Deklarowana bliskość z poglądami premiera Węgier V. Orbána i wicepremierem Włoch M. Salvini	Republikanie (dawniej Unia na rzecz Ruchu Ludowego): 8,48% Członek Europejskiej Partii Ludowej	<i>La République en Marche – REM</i> , wspólnie z partią liberalną <i>MoDem</i> , partią <i>Agir</i> (Działać) i Radykalnym Ruchem Socjalnym i Liberalnym: 22,41%. Zamiar utworzenia nowego centrowego bloku w PE wraz m.in. z <i>ALDE</i> oraz częścią Europejskiej Partii Ludowej i socjaldemokratów	Europa Ekologiczna-Zieloni – EEZ: 13,47%; członek Europejskiej Partii Zielonych Partia Socjalistyczna – PS, w koalicji z <i>Place Publique</i> (Miejsce Publiczne): 6,19%; Członek Europejskiej Partii Socjalistów	Francja Niepokorna – FN (<i>France Insoumise</i>): 6,31% Sojusz m.in. z <i>Podemos</i> (Hiszpania), <i>le Bloco</i> (Portugalia), skandynawskimi formacjami lewicowymi i Razem (Polska) Obecny przedstawiciel w PE należy do Zjednoczonej Lewicy Europ. i Nordyckiej Zielonej Lewicy
Pozostałe partie francuskie	Powstań Francjo – PF (<i>Debout la France</i>): 3,51%, w PE ew. członek grupy Europejskich Konserwatystów i Reformatorów); Republikańska Unia Ludowa (1,17%); Patrioci (0,65%).	Unia Demokratów i Niezależnych (2,5%)		Pokolenie.a – P. (<i>Génération.s</i>): 3,27%, należy do ruchu <i>Diem 25</i> zainicjowanego przez b. ministra finansów Grecji Y. Varoufakisa; <i>Parti Animaliste</i> : 2,17%; <i>Urgence Écologie</i> : 1,82%	Francuska Partia Komunistyczna (2,49%); Walka Pracownicza (0,79%)
<i>Program europejski partii z poparciem powyżej 5%</i>					
Kwestie ustrojowe UE: jak dużo centralizacji, instytucje unijne	Celem jest pokonanie – wraz z innymi „ruchami narodowymi” – E. Macrona. Podkreśla opozycję między „globalistami” i „europeistami” (E. Macron)	Projekt europejski jako „wpisany w DNA” tej partii; chęć walki z dysfunkcjami UE. Krytyka zarówno E. Macrona (sprzeciw wobec hasła „więcej Europy” i „przyśpieszenia”	<i>Status quo</i> jako pułapka dla UE („Europa stała się rynkiem bez duszy” – E. Macron). Podkreślanie opozycji między „progresistami” (zwolennicy <i>REM</i>),	EEZ: opowiada się za federalną wizją UE. PS: jest „proeuropejska”, w opozycji do „prawicy, konserwatystów”, „nacjonalistów” (jako główne zagrożenie),	Wybory do PE jako „referendum przeciwko E. Macronowi” („prezydent bogatych”). Krytyka Niemiec jako narzucających swą wizję w UE.

<p>a „narodowcami” i „patriotami”.</p> <p>Hasło „Europy narodów/ludów”. Poprzez zmiany traktatowe chce stopniowego przekształcenia UE w „Europejski Sojusz Narodów”: „odzyskania” przez państwa kontroli nad granicami, budżetem, ustawodawstwem, sądownictwem, modelem socjalnym itd. Jest przeciw federalizacji UE.</p> <p>UE jako zniekształcająca ideę europejską, stosująca „praktyki totalitarne”, odbierająca wolność narodom. Przeciwwstawianie „UE” i „Europy”.</p> <p>UE jako narzędzie wasalizacji państw i dominacji Niemiec.</p> <p>Krytyka KE za wskazywanie kierunków polityki narodowej (np. poprzez dyrektywy). Opowiada się za zlikwidowaniem KE i zastąpieniem jej sekretariatem technicznym Rady Europejskiej.</p> <p>Do niedawna głosiła postulat wyjścia ze strefy euro; obecnie: należy</p>	<p>integracji), jak i M. Le Pen („ekstremiści”). Odrzucają podział na „progresistów i nacjonalistów” (próby narzucenia tego podziału przez E. Macrona jako izolujące Francję w UE.</p> <p>Za ograniczeniem władzy KE i pozbawieniem jej inicjatywy ustawodawczej. KE nie powinna być „komisją norm”, ale „k. projektów” realizowanych przez państwa. Sprzeciw wobec tworzenia kolejnych instytucji UE.</p> <p>Program partii: aby UE mogła sprostać globalnym wyzwaniom, musi opierać się na narodach.</p> <p>Obrona zasady subsydiarności (działanie UE jako wartość dodana). Państwa powinny dysponować elastycznością w adaptowaniu przepisów UE.</p> <p>Wpisanie „korzeni judeo-chrześcijańskich Europy, dziedzictwa grecko-rzymskiego i Oświecenia” do traktatów europejskich.</p> <p>Sprzeciw wobec dalszych rozszerzeń UE (państwa bałkańskie, Turcja) oraz</p>	<p>a „nacjonalistami” (M. Le Pen, M. Salvini, V. Orbán).</p> <p>Zwołanie do końca 2019 r. Konferencji dla Europy (wraz z państwami i instytucjami UE) w celu zaproponowania zmian, w tym zmian w traktatach UE.</p>	<p>„populistów” i „liberałów ekonomicznych”; przeciwna federalizacji UE.</p> <p>PS: głosi postulat zacieśnienia integracji w gronie zainteresowanych państw (UE kilku prędkości) oraz przeprowadzenia referendum we Francji w sprawie zmian w traktatach UE i przekazania (części) suwerenności na rzecz UE.</p> <p>PS: jest za wzmocnieniem politycznego zarządzania strefą euro i jej zdolności budżetowych, a także za pogłębieniem integracji w innych dziedzinach; chce działać na rzecz bardziej solidarnej strefy euro.</p>	<p>Nie odrzuca idei UE, ale jej „pewną konstrukcję polityczną” i domaga się „pełnej i całkowitej suwerenności ludu/narodu” (sprzeciw m.in. wobec polityki neoliberalnej, polityki oszczędności, dumpingowi socjalnemu, rajom podatkowym). Wg FN obecnie UE zagraża prawom narodów, zwiększa nierówności, sprzyja walce gospodarczej między państwami w UE.</p> <p>Chce renegotjacji traktatów („plan A”), a nawet wyjścia z UE („plan B”) w razie braku innej możliwości. Chce wprowadzenia prawa do nieprzestrzegania zasad UE przez państwa, jeśli są one sprzeczne z ich interesami (w tym zasada deficytu poniżej 3% PKB).</p> <p>Chce odebrania niezależności EBC.</p> <p>Przeciwnicy polityczni zarzucają FN „lewicowy nacjonalizm”.</p> <p>Strefa euro powinna sprzyjać inwestycjom, zwiększaniu zatrudnienia i przejściu ekologicznemu.</p>
--	--	---	--	---

	<p>zmienić funkcjonowanie strefy, oprzeć ją na potrzebach „gospodarki realnej” (np. wprowadzenie ustalania wysokości długu narodowego przez centralne banki państwowe). Teraz strefa euro służy interesom Niemiec.</p> <p>Chce pozbawić niezależności Europejski Bank Centralny, który powinien funkcjonować podobnie jak FED w USA, przede wszystkim walczyć z bezrobociem.</p> <p>Nie dla Turcji w UE.</p>	<p>poszerzenia strefy Schengen np. o Rumunię.</p> <p>Obecny szef partii L. Wauquiez jest za pogłębioną integracją ograniczoną do 12 państw UE.</p> <p>Opowiada się za pozostaniem w strefie euro. Postulat uczynienia z euro waluty alternatywnej wobec dolara amerykańskiego (wykorzystywana jako waluta rezerwowa i w wymianie handlowej).</p>			
	Zjednoczenie Narodowe, ZN	Republikanie	<i>La République en Marche</i> REM	Europa Ekologiczna-Zieloni, EEZ /Partia Socjalistyczna, PS	Francja Niepokorna, FN
Budżet unijny, fundusze, budżet strefy euro etc.	<p>Postulat większego wpływu państw na decyzje dot. budżetu UE.</p> <p>Postulat zmniejszenia budżetu UE (w tym składki Francji do budżetu).</p> <p>Walka z dumpingiem socjalnym. Działania na rzecz zniesienia dyrektywy o pracownikach delegowanych.</p>	<p>Walka z dumpingiem socjalnym w UE. Walka o „prawdziwą rewizję” dyrektywy o pracownikach delegowanych (postulat płacenia składek socjalnych w państwie świadczenia pracy). Dbanie o konwergencję fiskalną i socjalną w celu walki z dumpingiem.</p> <p>Postulat na rzecz rewizji europejskiej polityki konkurencyjności</p>	<p>Działania na rzecz klimatu jako podstawowe dla budżetu UE.</p> <p>Rewizja ustawodawstwa UE dot. konkurencji (koncepcja championów europejskich).</p> <p>Kwestie socjalne: hasło „Europy, która chroni”. Postulaty: takie samo wynagrodzenie na tym samym miejscu pracy, europejskie wynagrodzenie</p>	<p>EEZ: opowiada się za solidarną UE; chce odejścia od podziałów na lewicę i prawicę.</p> <p>PS: sprzeciwia się obecnej propozycji perspektywy budżetowej; jest za dużym budżetem UE (poparcie dla opodatkowania gigantów gospodarki cyfrowej i firm międzynarodowych, podatku od transakcji</p>	<p>Hasło „Europy socjalnej”. Renegocjacja traktatów UE w kwestiach: unikania płacenia podatków w UE, europejskiego wynagrodzenia minimalnego i „solidarnego protekcjonizmu”. Walka z dumpingiem socjalnym. Działania na rzecz harmonizacji socjalnej, fiskalnej (podatki dla</p>

	<p>Przeciwko umowom o wolnym handlu.</p> <p>Zasada patriotyzmu gospodarczego. Sprzeciw wobec umów o wolnym handlu.</p> <p>Walka z unikaniem płacenia podatku w swoim państwie.</p> <p>Konieczność wydatków na rzecz bezpieczeństwa żywnościowego i ochrony środowiska naturalnego.</p>	<p>(dotychczasowe reguły nie obowiązywałyby m.in. w sektorze środowiska, energii, obrony, gospodarki cyfrowej (idea championów europejskich na wzór <i>Airbusa</i>).</p> <p>Sprzeciw wobec zmian we Wspólnej Polityce Rolnej; walka o zachowanie dostaw bezpośrednich.</p> <p>Zasada wzajemności w wymianie międzynarodowej.</p> <p>Preferowanie produktów europejskich i francuskich na wzór „Buy American Act”.</p> <p>Sprzeciw wobec opodatkowania na poziomie UE proponowanego przez E. Macrona (podatek węglowy i od przedsiębiorców).</p> <p>Zwiększenie wydatków na kulturę (z 0,15% do 1,0%).</p> <p>Wzmocnienie programu Erasmus</p> <p>Utworzenie Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (przez Europejski Bank Inwestycyjny) wspierającego „Plan Junckera”.</p> <p>Opodatkowanie gigantów cyfrowych.</p>	<p>minimalne (dostosowane do każdego kraju i omawiane zbiorowo każdego roku).</p>	<p>finansowych, podatku węglowego).</p> <p>PS: jest za stworzeniem dużego budżetu strefy euro (inwestycje, konwergencja, stabilizacja).</p> <p>PS: opowiada się za „Europą socjalną”: walka z nierównościami socjalnymi, walka z dumpingiem socjalnym i podatkowym, walka z globalnym neoliberalizmem (krytyka polityki J.-C. Junckera).</p> <p>PS: wyraża poparcie dla konwergencji fiskalnej (zwł. podatki od przedsiębiorstw) i konwergencji wynagrodzeń.</p> <p>PS: wzywa do walki z rajami podatkowymi</p> <p>PS: chce zmiany we Wspólnej Polityce Rolnej (polepszenie jakości produktów, walka z marnotrawieniem żywności).</p>	<p>przedsiębiorców) i dot. polityki klimatycznej.</p> <p>Organizacja konferencji europejskiej dot. długów (nt. nowego harmonogramu spłat lub częściowego ich umorzenia).</p> <p>Wspólna Polityka Rolna przeznaczona przede wszystkim dla gospodarstw produkujących rośliny (nie zwierzęta).</p> <p>Wpisanie na listę rajów podatkowych także niektórych państw UE (Luksemburg, Holandia, Malta, Cypr, Irlandia).</p>
--	--	--	---	---	--

	Zjednoczenie Narodowe, ZN	Republikanie	<i>La République en Marche, REM</i>	Europa Ekologiczna-Zieloni, EEZ /Partia Socjalistyczna, PS	Francja Niepokorna, FN
Kwestia polityki obronnej UE versus NATO	<p>Sprzeciw wobec multilateralizmu (jako wynikającego z obecności Francji w UE) i „podległości” NATO (uczestnictwo w wojnach, „które nie są nasze”); sprzeciw wobec tworzenia bloków państw.</p> <p>Zamknięcie „zradyzalizowanych” meczetów, wydalanie obcokrajowców propagujących islamizm.</p>	<p>Zwiększenie autonomii strategicznej UE w dziedzinie obronności (a także cyberbezpieczeństwa i obecności w przestrzeni kosmicznej).</p> <p>Środki Europejskiego Programu Rozwoju Przemysłu Obronnego przekazywane wyłącznie firmom europejskim.</p> <p>Postulat „Europejskiej Tarczy przeciwko Islamizmowi” (m.in. zamknięcie miejsc propagujących islamizm, wydalanie zradyzalizowanych obcokrajowców, odmowa powrotu dżihadystów).</p> <p>Wzmocnienie Europolu w zwalczaniu terroryzmu.</p>	<p>Postulat traktatu nt. obrony i bezpieczeństwa UE (zawarty byłby w porozumieniu z NATO i sojusznikami europejskimi); w jego zapisach: zwiększenie wydatków wojskowych, klauzula wzajemnej obrony (istnieje już: art. 42.7 TUE), Europejska Rada Bezpieczeństwa z udziałem Wlk. Brytanii.</p>	<p>PS: postulat wzmocnienia zdolności strategicznych i obronnych w UE (rozumiane jako konieczność wobec perspektywy zmniejszenia zaangażowania USA w NATO).</p>	<p>Postulat wyjścia Francji z NATO i afirmacji ONZ jako jedynej platformy bezpieczeństwa zbiorowego.</p> <p>Europeizacja walki z terroryzmem i współpracy wywiadowczej (odrzuć „podporządkowania USA”), zwiększenie znaczenia Europolu.</p> <p>Zachowanie broni atomowej przez Francję i jednocześnie wznowienie procesu denuklearyzacji.</p> <p>Rezygnacja z tarczy antyrakietowej NATO w Europie.</p>
	Zjednoczenie Narodowe, ZN	Republikanie	<i>La République en Marche, REM</i>	Europa Ekologiczna-Zieloni, EEZ /Partia Socjalistyczna, PS	Francja Niepokorna, FN
Polityka migracyjna; ochrona granic	<p>Przywrócenie granic państw narodowych, kontroli na granicach itd.</p> <p>Polityka imigracyjna pozostająca w wyłącznej gestii państw.</p>	<p>Wprowadzenie kontroli na granicach wewnętrznych UE.</p> <p>Sprzeciw wobec Paktu ONZ z Marrakeszu („to państwa</p>	<p>Powołanie Europejskiej Rady Bezpieczeństwa Wewnętrznego.</p> <p>Postulat jednolitej polityki azylowej UE (ze wspólnymi zasadami przyjmowania</p>	<p>PS: Podzielona w kwestiach migracyjnych. W programie opowiada się za wspólną polityką azylową UE, poszanowaniem prawa do azylu i solidarnością między państwami UE (wsparcie</p>	<p>Podział między zwolennikami pełnej otwartości a zwolennikami restrykcyjnych regulacji. W programie wyrażony sprzeciw wobec podejścia</p>

	<p>Brak zgody na imigrację (również legalną).</p> <p>Walka z „przemycaniem ludzi przez NGO-sy”.</p> <p>Za „ambitną polityką” w stosunku do Afryki (pomoc finansowa w celu wspólnej kontroli migracji).</p>	<p>powinny decydować, kto może wejść do Europy”).</p> <p>Zwiększenie kontroli granic zewnętrznych UE, większe finansowanie <i>Frontexu</i>.</p> <p>Ograniczenie imigracji, zawracanie statków z uchodźcami do Afryki.</p> <p>Wnioski o azyl – rozpatrywane poza granicami UE. Poparcie dla „Planu Marshalla” wobec Afryki.</p> <p>Krytyka przekazywania imigrantów (uchodźców) innym państwo członkowskim – mogłoby to zachęcać do kolejnych migracji).</p> <p>Wydalenie obcokrajowców, którzy nie podpisali lub nie przestrzegają Europejskiej Karty Wartości i Obowiązków (zasada równości kobiet i mężczyzn, wolności słowa, zakaz poligamii, wyższość prawa państwowego nad religijnym).</p>	<p>i odmowy) oraz solidarności europejskiej państw UE.</p> <p>Odnowienie strefy Schengen i wzmocnienie kontroli granic zewnętrznych UE.</p>	<p>dla tych, którzy ponoszą największe koszty przyjmowania uchodźców).</p> <p>Rewizja rozporządzeń dublińskich, stworzenie „wiz humanitarnych”, stworzenie Europejskiej Agencji Azylowej (niezależnej, działającej na podstawie wspólnych kryteriów).</p> <p>Zagwarantowanie 0,7% PKB na pomoc rozwojową.</p>	<p>„nacionalistów” i polityki „antyimigranckiej”.</p> <p>Przekazywanie pomocy rozwojowej w wysokości 0,7% PKB.</p> <p>Odrzucenie rozporządzeń dublińskich. Nowa polityka ochrony granic zewnętrznych UE (krytyka umów z Turcją i Libią oraz z Wlk. Brytanią – sytuacja migrantów w Calais),</p> <p>Walka z przyczynami migracji (są to zmiany klimatyczne, umowy handlowe działające na szkodę państw rozwijających się itp.).</p>
--	--	--	---	---	--

	Zjednoczenie Narodowe, ZN	Republikanie	<i>La République en Marche, REM</i>	Europa Ekologiczna-Zieloni, EEZ /Partia Socjalistyczna, PS	Francja Niepokorna, FN
Polityka klimatyczna, energetyczna	Działania na rzecz bezpieczeństwa żywnościowego i ochrony środowiska naturalnego.	Stworzenie Europejskiego Planu na rzecz Klimatu (nadzorowanego przez „Wysokiego Komisarza UE ds. klimatu i bioróżnorodności”). Główny cel: „Zero węgla” w 2050 r. Wysokie cła na produkty niespełniające norm środowiskowych lub socjalnych. Promocja recyklingu i bioekonomii.	Zwiększenia środków UE na kwestie klimatyczne i środowiskowe. Polityka klimatyczna jako kierująca innymi działaniami UE. Powołanie Europejskiego Banku Klimatycznego. Jakość żywności: powołanie Europejskiej Inspekcji Sanitarnej.	EEZ: proponuje „New Green Deal” (plan inwestycji o wartości 100 mld euro na rzecz energii odnawialnej i docieplenia mieszkań) zakładający uzyskanie 100% energii odnawialnej w ciągu 20 lat. PS: plan przeznaczenia 500 mld euro (w ciągu 5 lat) na rzecz przejścia ekologicznego, rezygnacji z węgla, inwestycji w energię odnawialną itd.; mocne opowiadanie się za „Europą ekologiczną”; polityka klimatyczna w centrum wewnętrznych i zewnętrznych polityk UE. PS: umowy handlowe muszą wymagać respektowania europejskich (zapisanych np. w Porozumieniu Paryskim) norm socjalnych, sanitarnych, klimatycznych i środowiskowych.	Duży nacisk na kwestie ekologiczne (poglądy FN partii określane są jako ekosocjalistyczne). Zwiększenie wysiłków na rzecz przejścia klimatycznego, plan inwestycji publicznych w gospodarkę opartą na odnawialnych źródłach energii; zaprzestanie energii węglowej i atomowej (rozwiązanie Euratomu), osiągnięcie prawie 100% energii odnawialnej w 2050 r., wprowadzenie podatku węglowego. Promocja rolnictwa ekologicznego, zakaz pestycydów, walka z marnotrawieniem pożywienia. Ustanowienie Europejskiej Karty Praw Zwierząt (walka z maltretowaniem zwierząt).

	Zjednoczenie Narodowe, ZN	Republikanie	<i>La République en Marche, REM</i>	Europa Ekologiczna-Zieloni, EEZ /Partia Socjalistyczna, PS	Francja Niepokorna, FN
Praworządność w ramach UE	Krytyka rozpoczęcia procedury przewidzianej w art. 7 TUE przeciwko Polsce i Węgrom.	Deputowani tej partii nie wzięli udziału w głosowaniu Komisji ds. Prawa we francuskim Zgromadzeniu Narodowym na temat rezolucji dotyczącej praworządności w Polsce i na Węgrzech. W głosowaniu nad art. 7 w PE Republikanie byli podzieleni (część głosowała za, część przeciw, część wstrzymała się od głosu).	Poparcie polityków REM dla sankcji (art. 7 TUE lub zmniejszenie dotacji europejskich) wobec państw UE łamiących zasadę praworządności.	PS: jest za wprowadzaniem sankcji dla państw UE łamiących zasadę państwa prawa i wolności podstawowe (walka z dyskryminacją różnych grup społecznych; dbanie o równe traktowanie kobiet i mężczyzn; wpisanie prawa do aborcji do Karty Praw Podstawowych UE).	Ustanowienie dyrektywy w sprawie walki z różnymi przejawami dyskryminacji (zablokowanej w 2004 r.), walka z przemocą domową, obrona praw kobiet; zasada laickości w UE; prawo do antykoncepcji i aborcji jako prawo podstawowe UE.
	Zjednoczenie Narodowe, ZN	Republikanie	<i>La République en Marche, REM</i>	Europa Ekologiczna-Zieloni, EEZ /Partia Socjalistyczna, PS	Francja Niepokorna, FN
Architektura polityczna: np. głosowanie większościowe czy podejmowanie decyzji jednogłośnie – w jakich obszarach; rola parlamentów narodowych versus Parlament Europejski	<p>Postulat zmiany traktatów europejskich na rzecz „Europy narodów”; postulat zamienienia „technokracji” na demokrację w UE.</p> <p>Inicjatywa ustawodawcza wyłącznie dla Rady Europejskiej.</p> <p>PE powinien składać się z delegowanych członków parlamentów narodowych.</p> <p>Państwa powinny mieć możliwość wyboru, w jakich wspólnych</p>	<p>Inicjatywa ustawodawcza wyłącznie dla PE i Rady Europejskiej (jako podmioty mające mandat demokratyczny). Zwiększenie możliwości korzystania z Europejskiej Inicjatywy Obywatelskiej (obowiązkowe rozpatrywanie wniosku przez PE, jeśli podpisało go min. 1 mln osób z min. 25% państw UE).</p> <p>Wprowadzenie obowiązku konsultacji z parlamentami narodowymi umów handlowych UE</p>	Wybory do PE z list ogólnoeuropejskich.	<p>PS: Wzmocnienie roli PE (inicjatywa ustawodawcza, głosowanie budżetu i celów gospodarczych UE); ułatwienie i poszerzenie składania interpelacji i petycji obywatelskich.</p> <p>PS: wybory do PE z list ogólnoeuropejskich.</p>	<p>Umożliwienie parlamentom narodowym blokowanie ustawodawstwa europejskiego.</p> <p>Pozostawienie siedziby PE w Strasburgu.</p> <p>Ułatwienia w korzystaniu z Europejskiej Inicjatywy Obywatelskiej (ustawodawczej).</p> <p>Zakazanie lobbingu w instytucjach UE. Powołanie komisji śledczych w PE ds. działań lobbystów, agencji i dyrekcji generalnych KE</p>

	projektach chcą uczestniczyć.	wynegocjowanych przez KE. Umożliwienie państwom odwołania się od decyzji KE w kwestii polityki konkurencyjności; pozostawienie im decydowania o swych strategiach gospodarczych. Siedziba PE wyłącznie w Strasburgu (zgodnie z traktatami UE), gdzie też utworzenie Wielkiego Muzeum Europejskiego Historii i Cywilizacji Europejskiej. Banknoty euro: z dewizą UE, ważnymi postaciami historycznymi i zabytkami (podkreślającymi korzenie łacińskie i judeo-chrześcijańskie).			
	Zjednoczenie Narodowe, ZN	Republikanie	<i>La République en Marche, REM</i>	Europa Ekologiczna-Zieloni, EEZ /Partia Socjalistyczna, PS	Francja Niepokorna, FN
Rosja, Chiny	Krytyka „zimnej wojny”, jaką miałyby prowadzić UE z Rosją (krytyka „spirali sankcji” nakładanych na Rosję).	Postulat obrony gospodarki (miejsc pracy, przedsiębiorstw) przed działaniami USA i Chin.	Postulat utworzenia Europejskiej Agencji Ochrony Demokracji (dla ochrony państw członkowskich przed cyberprzestrzenią i manipulacjami; <i>vide</i> próby ingerencji Rosji w wybory). Zakaz finansowania partii politycznych w UE przez	PS: USA, Rosja, Turcja i Chiny jako wyzwanie dla europejskiego modelu społecznego.	Niechęć do „wpychania się” w wojnę z Rosją. Powrót do negocjacji z 2008 r. nt. strategicznego partnerstwa z Rosją Sprzeciw wobec „ingerowania” USA w sprawę Europy.

			obce mocarstwa (<i>casus</i> partii M. Le Pen). Zapewnienie preferencji europejskiej w strategicznych gałęziach przemysłu i na rynkach publicznych.		„Walka z hegemonią” dolara amerykańskiego; stworzenie wspólnej waluty dla potrzeb rezerw walutowych z państwami <i>BRICS</i> .
--	--	--	---	--	--

* Wyniki ogłoszone przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Francji 27.05.2019. W wyborach wzięło udział 50,12% uprawnionych do głosowania (w 2014 r. było to 42,43%).

ZESTAWIENIE GŁÓWNYCH TEZ PROGRAMOWYCH PARTII FRANCUSKICH

1. KWESTIE USTROJOWE

- Wizja przedstawiona przez prezydenta E. Macrona w odniesieniu do UE – „**więcej Europy**” – jest popierana przez jego ugrupowanie (*République en Marche* – *REM*) i partie centrolewicowe (Partię Socjalistyczną – PS i Zielonych). Pozostałe partie podchodzą do tego hasła krytycznie i opowiadają się za **ograniczeniem potencjału politycznego Komisji Europejskiej**; są też za częściowym lub niemal całkowitym przywróceniem kompetencji państwom członkowskim np. w takich obszarach, jak migracje (Republikanie, Zjednoczenie Narodowe – ZN, Francja Niepokorna – FN).
- Potrzebę zmian traktatowych zdecydowanie widzą ZN i FN, przy czym ich propozycje idą w kierunku „**mniej Europy**”, natomiast postulaty *REM* i PS zmian traktatowych to „**więcej Europy**”. Program Republikanów również zawiera propozycje wymagające zmian w traktatach europejskich, jednak ich wprowadzenie nie oznaczałoby radykalnej modyfikacji funkcjonowania UE (bardziej usunięcia „dysfunkcji” przy zachowaniu zasady subsydiarności niż dalekie odejście od *status quo*, które wyraźnie postulują pozostałe partie).
- Partie centrowe (Republikanie, *REM*, PS) popierają koncepcję „**UE kilku prędkości**”. Partie skrajne po lewej i po prawej stronie sceny politycznej chcą ponownego ustalenia ram integracji europejskiej i odrzucają pomysł pogłębionej współpracy, która w koncepcji „UE kilku prędkości” dotyczyłaby państw twardego rdzenia (w tym Francji).
- Centrowe partie francuskie (Republikanie, *REM*, PS) wykazują silne przywiązanie do instytucji Parlamentu Europejskiego, za którego siedzibę uważają przede wszystkim Strasburg. Opowiadają się za prawem PE do inicjatywy ustawodawczej. Wraz z FN partie te są przychylne zwiększeniu możliwości korzystania z Europejskiej Inicjatywy Obywatelskiej.
- Programy partii prawicowych zmierzają w kierunku osłabienia Komisji Europejskiej (np. odebranie prawa do inicjatywy ustawodawczej) na rzecz zwiększenia roli państw i Rady Europejskiej (np. możliwość odwołania się państw od decyzji KE w sprawie polityki konkurencyjności); skrajna prawica chce, aby Rada Europejska była jedyną instytucją dysponującą inicjatywą ustawodawczą. Wzmocnienie znaczenia państw przejawia się też w postulatcie alterglobalistycznej FN, która opowiada się za możliwością blokowania ustawodawstwa europejskiego przez parlamenty narodowe (podobny postulat konsultacji umów handlowych UE z parlamentami głośzą Republikanie).
- *REM* i PS nie podnoszą kwestii zmniejszenia znaczenia KE, popierają natomiast ewolucję UE w kierunku stopniowej federalizacji, czego wyrazem jest postulat wybierania europostów z list ogólnoeuropejskich.

2. BUDŻET UNIJNY, BUDŻET STREFY EURO, KWESTIE GOSPODARCZE I KLIMATYCZNE

- **Za wyodrębnieniem dużego budżetu dla strefy euro** opowiadają się **REM** i **PS**. Postulat ten tradycyjnie był popierany również przez centroprawicę (dzisiaj Republikanie), choć w obecnym programie nie znalazł się wśród spraw priorytetowych. **Wszystkie partie francuskie podważają obecny model funkcjonowania strefy euro**, określając go jako mało solidarny i działający na korzyść Niemiec. Dla partii centrowych (Republikanie, **REM**, **PS**, Zieloni) naprawa strefy euro oznaczałaby wprowadzenie mechanizmów budżetowych (inwestycyjnych), które niwelowałyby różnice makroekonomiczne między państwami południowymi a północnymi. **ZN** i **FN** proponują przywrócenie decydującego wpływu państw członkowskich na ich politykę monetarną i gospodarczą.
- W sprawie budżetu UE **wszystkie główne partie francuskie podkreślają znaczenie spraw klimatycznych i socjalnych** (hasło „Europy socjalnej” oraz konwergencji fiskalnej i socjalnej, walka z dumpingiem i postulat rewizji dyrektywy o pracownikach delegowanych). Dużo miejsca poświęca się **Wspólnej Polityce Rolnej i konieczności wsparcia francuskich rolników**. Ważne są kwestie opodatkowania gigantów cyfrowych, walki z unikaniem płacenia podatków poza państwem zamieszkania oraz wspierania firm europejskich rywalizujących z globalnymi aktorami (hasło championów europejskich, pomysł ustanowienie „Buy European Act”).
- **Partie francuskie (oprócz FN)** chciałyby podporządkować polityce środowiskowej inne polityki UE – zwłaszcza handlową (umowy z państwami trzecimi) i **rezygnacji z energii opartej na węglu w perspektywie od 20 do 30 lat**. Postulują utworzenie w budżecie UE programów inwestycyjnych rządu kilkudziesięciu lub kilkuset miliardów euro rocznie, wspierających zmiany ekologiczne w UE.

3. POLITYKA OBRONNA UE VERSUS NATO

- **Wszystkie partie** umieściły w swych programach postulat **wzmocnienia zdolności obronnych UE**. W odniesieniu do współpracy z NATO, **partie centrowe (Republikanie, REM, PS)** kładą akcent na uzyskanie strategicznej autonomii przez UE, **partie skrajne (ZN, FN)** chcą wyjścia Francji z NATO. **REM** jako jedyne z dużych ugrupowań podkreśla natomiast **konieczność działania w porozumieniu z NATO** i innymi państwami europejskimi spoza Sojuszu.

4. POLITYKA MIGRACYJNA, OCHRONA GRANIC

- W kwestiach migracyjnych **wszystkie partie** opowiadają się za **zwiększeniem kontroli granic zewnętrznych UE**. Partie lewicowe (**PS, FN**) i **REM** chcą modyfikacji rozporządzeń dublińskich (uważają je za nieefektywne), w tym skrajna lewica (**FN**) bardziej podkreśla konieczność walki z przyczynami migracji, z kolei **REM** i **PS** – wprowadzenia wspólnej europejskiej polityki azylowej. **Partie prawicowe (ZN, Republikanie)** są **przeciwne ustanowieniu mechanizmów relokacji azylantów w UE**; ich zdaniem, polityka migracyjna musi być wyłączną kompetencją państw członkowskich; **popierają też wprowadzenie kontroli granic wewnętrznych w UE**.

5. PRAWORZĄDNOŚĆ

- W sprawie praworządności partie lewicowe chcą wpisania w Karcie Praw Podstawowych UE walki z dyskryminacją różnych kategorii społecznych. Politycy **REM, PS** i część Republikanów opowiadają się za wprowadzeniem sankcji dla członków UE, którzy nie przestrzegają zasady państwa prawa; sankcje dotyczyłyby możliwości korzystania z wybranych instrumentów budżetowych UE. Z kolei politycy ZN krytykują instytucje UE za wszczęcie procedury przewidzianej w art. 7 TUE przeciwko Polsce i Węgrom.

6. POLITYKA WOBEC ROSJI

- Najbardziej jednoznacznie **krytyczne stanowisko wobec Rosji** (utrzymanie sankcji, walka z próbami wpływania na kampanię wyborczą w UE) **zajmują politycy REM**. Pozostałe partie centrowe (Republikanie, PS) również deklarują, że Rosja obok USA, Turcji i Chin, stanowi wyzwanie dla UE jako całości. **Partie skrajne po lewej i prawej stronie sceny politycznej opowiadają się za powrotem do współpracy z Rosją**; skrajna lewica ponadto dostrzega przede wszystkim negatywny wpływ polityki amerykańskiej na sytuację międzynarodową i kondycję UE.

MOŻLIWE KOALICJE Z UDZIAŁEM PARTII FRANCUSKICH W PARLAMENCIE EUROPEJSKIM

Liczba reprezentantów Francji w PE wynosi obecnie 74 posłów, w przypadku *Brexitu* wzrośnie do 79 przedstawicieli. W stosunku do wyborów z 2014 r. nastąpiła zmiana w sposobie wyłaniania europosłów. W miejsce ośmiu okręgów wyborczych wprowadzono jeden obejmujący terytorium całego państwa. Zgłaszane przez komitety listy kandydatów musiały składać się z 79 kandydatów, naprzemiennie kobiet i mężczyzn. Miejsca w PE przydzielane zostały proporcjonalnie partiom, które uzyskały ponad 5% głosów.

Partia	Sojusze europejskie	Rezultat wyborczy*
Zjednoczenie Narodowe (ZN, dawniej Front Narodowy)	Członek Ruchu na rzecz Europy Narodów i Wolności. Deklarowana bliskość z poglądami premiera Węgier V. Orbána i wicepremierem Włoch M. Salvinim.	23,31% 22 mandaty (23 w przypadku <i>Brexitu</i>)
<i>La République en Marche</i> (REM)	REM chce współpracować z <i>ALDE</i> , ale nie jest członkiem tej formacji i w nowym PE planuje utworzyć nowy centrowy blok składający się z m.in. z <i>REM</i> , <i>ALDE</i> , części Europejskiej Partii Ludowej i socjaldemokratów.	22,41% 21 mandatów (23)
Europa Ekologiczna-Zieloni	Członek Europejskiej Partii Zielonych.	13,47% 12 mandatów (13)
Republikanie (dawniej Unia na rzecz Ruchu Ludowego)	Członek Europejskiej Partii Ludowej.	8,48% 8 mandatów (8)
Francja Niepokorna (<i>France Insoumise</i>)	Sojusz m.in. z <i>Podemos</i> (Hiszpania), <i>le Bloco</i> (Portugalia), różnymi skandynawskimi formacjami lewicowymi, Razem (Polska). Przedstawiciele tej partii w PE wejdą w skład Konfederacyjnej Grupy Zjednoczonej Lewicy Europejskiej – Nordyckiej Zielonej Lewicy .	6,31% 6 mandatów (6)
<i>Place Publique</i> – Partia Socjalistyczna	Partia Socjalistyczna jest członkiem frakcji Postępowy Sojusz Socjalistów i Demokratów . W wyborach do PE wystartowała w ramach szerszej koalicji.	6,19% 5 mandatów (6)

* Wyniki ogłoszone przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Francji 27.05.2019.

AUSTRIA

Autor: Piotr Andrzejewski

TABELA PROGRAMÓW WYBORCZYCH GŁÓWNYCH PARTII AUSTRIACKICH

	Austriacka Partia Ludowa (<i>Österreichische Volkspartei, ÖVP</i>)	Socjaldemokratyczna Partia Austrii (<i>Sozialdemokratische Partei Österreichs, SPÖ</i>)	Wolnościowa Partia Austrii (<i>Freiheitliche Partei Österreichs, FPÖ</i>)	Nowa Austria – Forum Liberalne (<i>Das Neue Österreich und Liberales Forum, NEOS</i>)	Zieloni – Austria
Kwestie ustrojowe UE: jak dużo centralizacji, instytucje unijne;	<p>ÖVP popiera wizję „Stanów Zjednoczonych Europy”, jednak ogranicza się do rozumienia EU jako unii gospodarczej i walutowej. Partia opowiada się za wprowadzeniem wiążących referendum europejskich.</p>	<p>SPÖ jest za wzmocnieniem instytucji centralnych UE w celu skutecznego zwalczania nadużyć wielkich koncernów oraz dumpingu socjalnego i konkurencji podatkowej poszczególnych państw członkowskich.</p>	<p>FPÖ opowiada się przeciwko cedowaniu kompetencji państwowych na instytucje europejskie. Partia opowiada się za decentralizacją UE.</p>	<p>NEOS popiera budowę Republiki Europejskiej, która miałaby zastąpić Republikę Austrii.</p> <p>Wybory transnarodowe do Parlamentu Europejskiego. Docelowo PE powinien być dwuizbowy.</p> <p>Przewodniczący Komisji Europejskiej wybierany w wyborach bezpośrednich.</p> <p>Zmniejszenie liczby komisarzy do 15 i ich rotacja ze względów narodowościowych. Docelowo KE powinna stać się rządem odpowiedzialnym przed PE bez narodowych wniosków o nominację.</p>	<p>Zieloni krytykują Radę Europejską, która jest wyrazicielem nacjonalistycznych tendencji i interesów.</p> <p>Zieloni są za zwiększeniem roli PE, który powinien mieć prawo do współdecydowania i prawo inicjatywy w całym prawodawstwie, pełną suwerenność budżetową i kontrolę wszystkich obszarów polityki.</p> <p>Sekretarz Generalny i Wysoki Przedstawiciel do Spraw Zagranicznych muszą być odpowiedzialni przed PE.</p>

<p>Budżet unijny, fundusze, budżet strefy euro etc.</p>	<p>ÖVP jest adwokatem powstania Europejskiego Funduszu Walutowego przy udziale PE, który stałby na straży stabilności finansowej. Opowiada się za wspólnym budżetem oraz wspólnym systemem podatkowym w UE. Przeciwstawia się jednak propozycjom prezydenta E. Macrona o wspólnej płacy minimalnej i uwspólnotowaniu długów.</p>	<p>Partia popiera wspólną politykę podatkową w UE tak, by skuteczniej zwalczać unikanie płacenia podatków przez wielkie koncerny.</p> <p>Popiera wprowadzenie podatków unijnych, w szczególności podatku od transakcji finansowych.</p>	<p>Występuje przeciwko zwiększaniu budżetu unijnego, a także przeciwko tworzeniu dodatkowego budżetu dla strefy euro.</p> <p>Partia jest przeciwna walucie euro – postuluje powrót do walut narodowych.</p>	<p>Budżet powinien być finansowany z ogólnoeuropejskich podatków zamiast ze składki członkowskiej. Wysokość podatku dochodowego na rzecz Unii powinna wynosić minimalnie 7%.</p>	<p>Zieloni popierają ideę zwiększenia budżetu unijnego i spożytkowanie go w większym stopniu na wyrównanie różnic w regionach czy zwiększenie wydatków na ochronę klimatu. Proponują także wprowadzenie podatków na szczeblu unijnym (podatek od prowadzenia działalności gospodarczej, podatek od transakcji finansowych) Postulują zwiększenie dochodów własnych UE poprzez wprowadzenie jednolitego opodatkowania dla przedsiębiorstw, a także podatku od transakcji finansowych. Optują za zwiększeniem instytucjonalnego nadzoru nad sektorem finansowym.</p>
<p>Kwestia polityki obronnej UE versus NATO a neutralność Austrii</p>	<p>Udział w Partnerstwie dla Pokoju jest uznawany za sposób na wzmocnienie austriackiej neutralności. W sprawach bezpieczeństwa należy polegać na multilateralnym porządku</p>	<p>Zwolennicy uczestnictwa w Partnerstwie dla Pokoju: zwłaszcza w operacjach pokojowych, pomocy humanitarnej i pomocy w przypadku katastrof oraz w służbach poszukiwawczych</p>	<p>FPÖ tradycyjnie opowiadała się za przystąpieniem Austrii do NATO. Jednak od 2017 r. partia przyjęła inną optykę – pozostania niezależnym</p>	<p>Liberaltowie z NEOS są przeciwni wstępowaniu do NATO. Uważają, że już uczestnictwo Austrii w Partnerstwie dla Pokoju gwałci zasadę neutralności.</p>	<p>Przystąpienie Austrii do NATO jest traktowane przez Zielonych jako zagrożenie dla konstytucyjnie gwarantowanej neutralności. Podobnie</p>

	<p>reprezentowanym przez ONZ i OBWE. Udział w <i>PESCO</i> uznawany jest za strategiczny interes Austrii.</p>	<p>i ratowniczych.</p> <p>Socjaldemokraci dystansują się od <i>PESCO</i>, jednak to za ich koalicyjnych rządów Austria rozpoczęła swoje uczestnictwo w tym projekcie. W przypadku rozwiązań godzących w neutralność Austria może dokonać „opt-out” z poszczególnych elementów <i>PESCO</i>.</p>	<p>od USA podmiotem i budowy europejskiej armii z potencjałem nuklearnym. Jednocześnie nie ma żadnych przesłanek, by Austria rezygnowała z udziału w Partnerstwie dla Pokoju.</p>	<p>Solidarność europejską można pogłębić tylko poprzez budowę armii europejskiej. Sprawy bezpieczeństwa należy rozwiązywać we wspólnych politykach unijnych.</p> <p><i>NEOS</i> jest za uwspólnotowaniem zakupów uzbrojenia. Intensyfikacja współpracy między państwami ma opierać się na wspólnotowym funduszu zbrojeniowym oraz budowie infrastruktury do łatwego przetrzutu wojsk między państwami.</p>	<p>oceniana jest współpraca w ramach <i>PESCO</i>.</p>
<p>Polityka migracyjna; ochrona granic</p>	<p><i>ÖVP</i> wraz z <i>SPÖ</i> wprowadziły i utrzymały kontrole na granicy ze Słowenią i Węgrami. Rząd koalicji <i>ÖVP/FPÖ</i> postanowił zrealizować tylko wyznaczone cele migracyjne (ok. 7 tys. azylantów), by następnie określić liczbę przyjętych azylantów na zero. Jednakże Austria przyjmuje <i>de facto</i> ok. 20 tys. azylantów rocznie. <i>ÖVP</i> jest przeciwko deportacjom, gdyż uznaje je za nieskuteczne w momencie,</p>	<p>Popiera otwartą politykę migracyjną – bez limitów dla migrantów i azylantów. Socjaldemokraci wprowadzili wraz z <i>ÖVP</i> kontrole na granicy ze Słowenią i Węgrami.</p> <p>Socjaldemokraci za paktem migracyjnym ONZ.</p>	<p>Postuluje utrzymanie kontroli na granicy z Węgrami i Słowenią.</p> <p>Jest za potencjalnym rozszerzeniem kontroli granicznej na inne państwa (zwłaszcza Włochy).</p> <p>Domaga się ograniczenia migracji do absolutnego minimum.</p>	<p>Postuluje przywrócenie otwartych granic państwowych.</p> <p>Jest za paktem migracyjnym ONZ.</p> <p><i>NEOS</i> opowiada się za powstaniem Europejskiego Urzędu ds. Azylu oraz dystrybucją azylantów po wszystkich krajów członkowskich. Odmowa uczestnictwa w tym</p>	<p>Zieloni popierają otwartą politykę migracyjną – bez limitów dla migrantów i azylantów.</p> <p>Są zwolennikami paktu migracyjnego ONZ.</p> <p>Zieloni proponują zwiększenie nakładów na politykę migracyjną i otoczenie szczególną opieką azylantów. Zieloni popierają także</p>

	<p>gdy granice państwa są otwarte. Pod rządami ÖVP Austria nie przystąpiła do paktu migracyjnego ONZ.</p>		<p>Występuje przeciwko paktowi migracyjnemu ONZ.</p>	<p>systemie ma skutkować wykluczeniem ze strefy Schengen.</p> <p>UE powinna zapewniać bezpieczeństwo migrantom – zwłaszcza na głównych szlakach migracji. Należy także rozwinąć <i>Frontex</i>, tak by mógł działać w krajach trzecich i je wspierać.</p>	<p>mechanizm relokacji uchodźców.</p>
<p>Polityka klimatyczna, energetyczna</p>	<p>W Austrii panuje ponadpartyjny konsensus dotyczący rozwoju zielonej energii. Każdy rząd zmniejsza zużycie paliw kopalnych. W Austrii obowiązuje też konstytucyjny zakaz korzystania z energii jądrowej. Rezultatem takiej polityki jest wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (w tym energii wodnej z górskich strumieni) oraz gazu. <i>NEOS</i> domagają się podatku klimatycznego. Dochód z tego podatku kierowany miałby być w połowie do budżetu centralnego UE, a w połowie przekazany na fundusz klimatyczny. <i>ÖVP</i> chce europejskiego zakazu korzystania z energii jądrowej.</p>				
<p>Praworządność w ramach UE</p>	<p>Partia występuje z silną krytyką wobec współczłonków Europejskiej Partii Ludowej. Poza krytyką węgierskiego <i>Fideszu</i> pojawia się również krytyka hiszpańskiej <i>Partido Popular</i> za łamanie praw człowieka w Katalonii.</p> <p>Praworządność to część „europejskiego stylu życia” – podstawa fundamentów wspólnej Europy.</p>	<p><i>SPÖ</i> za największe zagrożenie uznaje prawicowy populizm i nacjonalizm, które niszczą praworządność w UE. Popiera nakładanie sankcji na państwa, które nie przestrzegają praworządności.</p> <p>Partia nie określa się jednoznacznie co do projektu powołania Europejskiej Agencji Ochrony Demokracji (projekt E. Macrona).</p>	<p>„Prawo musi podążać za polityką, a nie polityka za prawem” – twierdzi minister spraw wewnętrznych Herbert Kickl z ramienia <i>FPÖ</i>.</p> <p>Partia jest oskarżana o balansowanie na granicy praworządności i nie popiera budowy unijnych struktur nadzorujących przestrzeganie praworządności w państwach członkowskich.</p>	<p>Postuluje powołanie Dyrekcji generalnej – apolitycznego organu w Komisji Europejskiej do ścigania naruszeń prawa przez państwa członkowskie.</p> <p>Do uruchomienia procedury praworządności w Radzie Europejskiej powinna wystarczyć większość 2/3 zamiast jednomyślności.</p> <p>W zależności od wagi</p>	<p>Zieloni chcą uzależnić wypłatę funduszy europejskich od przestrzegania zasad praworządności. Jednocześnie interpretują praworządność szeroko: dotyczy ona takich spraw, jak przestrzeganie praw mniejszości.</p>

				naruszenia sankcją może być np. wyłączenie z głosowań w poszczególnych obszarach polityk unijnych. Za szczególne naruszenie praw należy obniżyć przyszłe finansowanie z UE.	
Architektura polityczna: np. głosowanie większościowe czy podejmowanie decyzji jednogłośnie – w jakich obszarach; rola parlamentów narodowych <i>versus</i> Parlament Europejski	Jest za utrzymaniem <i>status quo</i> .	Postuluje wzmocnienie roli PE. Jest za wprowadzeniem zasady: „głosuję tam gdzie mieszkam” – międzynarodowy wybór ogólnoeuropejskich partii.	FPÖ opowiada się za Europą narodów i krajów oraz za europejską współpracą zgodnie z zasadą pomocniczości. Państwo narodowe ma być podstawą. Konstytucyjne prawo państw członkowskich ma mieć pierwszeństwo nad prawem wspólnotowym. Wprowadzanie praw europejskich wymagać powinno wiążących referendum krajowych.	Domaga się wyborów transnarodowych do PE. Docelowo PE powinien być dwuizbowy. Przewodniczący Komisji Europejskiej powinien być wybierany w wyborach bezpośrednich. Proponuje zmniejszenie liczby komisarzy do 15 i ich rotację ze względów narodowościowych. Docelowo KE powinna stać się rządem odpowiedzialnym przed PE bez narodowych wniosków o nominację	Zwolennicy głosowania większościowego i odejścia od zasady jednomyślności.
Rosja, Chiny	ÖVP jest za podtrzymaniem sankcji nałożonych na Rosję – jest to uzależnione od realizacji porozumień mińskich. Politycy ÖVP przestrzegają przed rosyjskim wpływem na wynik	Zdania w SPÖ co do sankcji są podzielone. Jednocześnie partia oskarża konkurentów z FPÖ o pozostawanie pod zbyt dużymi wpływami Rosji.	FPÖ jest partią bardzo prorosyjską i opowiada się za zniesieniem sankcji. W umowie koalicyjnej z ÖVP zgodziła się jednak na przedstawienie	Docelowo Rosja powinna się stać częścią zjednoczonej Europy. NEOS popiera sankcję wobec Rosji i to od Rosji zależy, czy	Zieloni są przeciwko zniesieniu sankcji wobec Rosji. Podkreślają łamanie praw człowieka, zwłaszcza mniejszości seksualnych w Rosji.

	w wyborach do PE. Brak odniesień do Chin w programie.	Brak odniesień do Chin w programie.	wspólnego rządowego stanowiska o podtrzymaniu sankcji wobec Rosji. Brak odniesień do Chin w programie.	zostaną zniesione. Jednocześnie pomimo sankcji należy utrzymywać kontakty kulturalne i naukowe, łącznie z programem wymiany młodzieży i studentów. Brak odniesień do Chin.	Brak odniesień do Chin w programie.
--	--	-------------------------------------	---	--	-------------------------------------

ZESTAWIENIE GŁÓWNYCH TEZ PROGRAMOWYCH PARTII AUSTRIACKICH

1. KWESTIE USTROJOWE

- W debacie ogólnoeuropejskiej kanclerz S. Kurz stawiał się w opozycji wobec wizji UE prezydenta E. Macrona, nazywając francuskie projekty utopijnymi. Austriackie partie lewicowe i liberalne (*NEOS*, Zieloni, *SPÖ*) opowiadały się za zwiększeniem roli Parlamentu Europejskiego. Partie prawicowe albo chcą pogłębiać stopniowo integrację, albo zatrzymać ten proces lub nawet go cofnąć, a kompetencje przenieść na parlamenty narodowe. *ÖVP* opowiada się za zasadą subsydiarności i stopniowym poszerzaniem UE, w szczególności chodzi o pogłębianie wspólnego rynku. *FPÖ* popiera wizję Europy narodów.

2. BUDŻET UNIJNY, FUNDUSZE UNIJNE, BUDŻET STREFY EURO

- Większość partii jest za utworzeniem Europejskiego Funduszu Walutowego i zwiększeniem budżetu unijnego. Lewica, liberałowie i Zieloni proponują nałożenie wspólnotowego podatku (dochodowego lub ekologicznego). Tylko *FPÖ* postuluje powrót do walut narodowych. Poza *FPÖ* austriackie partie opowiadają się za zwiększeniem unijnego budżetu (*ÖVP* do poziomu 1,1% unijnego PKB).

3. POLITYKA OBRONNA

- Ze względu na deklarowaną neutralność Austrii jej członkostwo w NATO nie wchodzi w rachubę. Poza lewicą, która nie chce angażowania Austrii w sprawy wojskowe (naruszenie neutralności), partie deklarują udział w tworzeniu europejskiego potencjału obronnego, są natomiast mniej lub bardziej zdystansowane do NATO, akceptują jedynie uczestnictwo w natowskiej agencji Partnerstwie dla Pokoju.
- *NEOS* (liberałowie) jako jedyna partia proponuje zniesienie neutralności Austrii i gorąco popiera pomysł utworzenia europejskiej armii oraz wejścia Austrii do NATO.

4. POLITYKA MIGRACYJNA I OCHRONA GRANIC

- Kwestia migracji stanowiła najważniejszy temat walki wyborczej w Austrii. Widoczny był tu podział lewica *versus* prawica. Lewica (Zieloni, socjaldemokracji, liberałowie) chce otwarcia granic i nieograniczonej migracji. Szukającym azylu należy się bezwarunkowa pomoc także na szlakach migracyjnych. Prawica dąży do ograniczenia liczby przyjmowanych azylantów i migrantów do minimum, występuje nawet z propozycjami przywrócenia kontroli na granicy z Włochami. *ÖVP* oraz *FPÖ* proponują ograniczenie liczby migrantów do 20 tys. rocznie (lub całkiem do zera). *SPÖ*, liberałowie *NEOS* oraz Zieloni mówią o nieograniczonej imigracji.

5. POLITYKA KLIMATYCZNA

- W Austrii panuje ponadpartyjny konsensus dotyczący rozwoju zielonej energii. Każdy rząd zmniejsza zużycie paliw kopalnych. W Austrii obowiązuje też konstytucyjny zakaz korzystania

z energii jądrowej. Rezultatem takiej polityki jest wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (w tym energii wodnej z górskich strumieni) oraz gazu. *NEOS* domaga się podatku klimatycznego, z którego dochód w połowie przekazywany byłby do budżetu centralnego UE, a w połowie przeznaczany na zasilenie funduszu klimatycznego. *ÖVP* chce europejskiego zakazu korzystania z energii jądrowej.

6. PRAWORZĄDNOŚĆ

- Wszystkie partie poza *FPÖ* opowiadają się za zwiększeniem kontroli praworządności, przy czym partie lewicowe chcą powołania nowych instytucji zajmujących się przestrzeganiem praworządności przez państwa członkowskie. Lewica postuluje utworzenie dodatkowych instytucji stojących na straży państwa prawa w UE.

7. ROSJA I CHINY

- Pomimo prorosyjskich sympatii **austriackie partie opowiadają się za utrzymaniem sankcji wobec Rosji** do momentu pełnej realizacji porozumień mińskich. Wyjątkiem jest *FPÖ*, która optuje za bezwarunkowym zniesieniem sankcji na Rosję. Tematyka chińska jest w Austrii pomijana na rzecz innych zagadnień wyborczych, w szczególności o charakterze wewnętrznym.

PODSUMOWANIE DEBATY WYBORCZEJ W AUSTRII

- Debata koncentrowała się na sprawach migracji. *ÖVP* oraz *FPÖ* optują za ograniczeniem liczby migrantów do 20 tys. rocznie (lub całkiem do zera). Politycy *SPÖ*, liberaltowie *NEOS* oraz Zieloni opowiadają się natomiast za nieograniczoną imigracją.
- *ÖVP*: W debacie ogólnoeuropejskiej kanclerz S. Kurz stawiał się w opozycji wobec programu prezydenta E. Macrona – szedł nawet dalej w swojej krytyce wizji Macrona niż politycy niemieccy, nazywając ją utopijną. Dyskusja w *ÖVP* dotyczyła stanowiska wobec utrzymania członkostwa węgierskiego *Fideszu* w *EPP*. Za wyrzuceniem *Fideszu* z *EPP* opowiedział się *Spitzenkandidat* *ÖVP* Othmar Karas.
- *SPÖ* przedstawiała się jako jedyna alternatywa wobec duopolu *ÖVP* i *FPÖ*. Usiłowała poprawić wizerunek UE w Austrii, zapowiadała walkę o sprawiedliwość społeczną oraz ochronę środowiska. Ze strony socjaldemokratów padło także określenie kanclerza Kurza jako „szlachetnej dziwki” (*Nobelhure*) neonazistów (w domyśle *FPÖ*). Za tragedię *Brexitu* obwiniali prawicowych populistów i przestrzegali przed ich aktywnością w Austrii. Dodatkowo socjaldemokraci podkreślali istnienie problemu związanego z unikaniem płacenia podatków w UE przez wielkie koncerny.
- *FPÖ* broni się przed oskarżeniami o bycie *Austrittspartei* – partią nawołującą do wyjścia Austrii z UE (*Öxit*). Szczególnie mocno w tony oskarżycielskie wobec *FPÖ* wpadali socjaldemokraci. Politycy *FPÖ* do dyskursu wyborczego wprowadzili temat definitywnego zakończenia negocjacji akcesyjnych z Turcją, zamiast tego sugerowali gwałtowne przyspieszenie integracji regionu Bałkanów Zachodnich z UE.
- *NEOS* (liberaltowie) jako jedyna partia proponuje zniesienie neutralności Austrii i silnie popiera pomysł utworzenia europejskiej armii oraz wejścia Austrii do NATO. Liberaltowie popierają

także umowę CETA i są zwolennikami wolnego handlu. Pozycjonują się w kontrze do ÖVP i FPÖ oraz nacjonalizmu.

- W przekazie politycznym Zielonych dominowała tematyka uchodźców i migrantów, przemoc wobec kobiet i prawa osób LGBT. Krytykowano odrzucenie paktu migracyjnego ONZ przez rząd S. Kurza.
- Kryzys wywołany opublikowaniem nagrania z udziałem wicekanclerza Heinza-Christiana Strache (FPÖ) jeszcze mocniej zwrócił uwagę lewicy na rolę Rosji we wspieraniu i finansowaniu partii populistycznych i nacjonalistycznych.

WYNIKI WYBORÓW DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO W AUSTRII I MOŻLIWE KOALICJE W PE

Austria jako państwo o relatywnie niskiej liczbie ludności (8,77 mln) dysponuje 18 mandatami do PE.

Partia	Frakcja w PE	Liczba głosów w % w 2014 r.	Liczba mandatów w 2014 r.	Liczba głosów w % w 2019 r.	Liczba mandatów w 2019 r.
ÖVP	EPP	26,98%	5	34,50%	7
SPÖ	S&D	24,09%	5	23,89%	5
FPÖ	EAPN (wcześniej ENF)	19,72%	4	17,20%	3
Zieloni	G/EFA	14,52%	3	14,80%	2
NEOS	ALDE	8,14%	1	8,44%	1

Austriacka scena polityczna pozostała stabilna, pomimo faktu, że skandal związany z publikacjami nagrań uderzających w FPÖ i rozpad koalicji spowodował przepływ 2 mandatów z FPÖ do ÖVP. Trzy główne partie: ÖVP, SPÖ i FPÖ uzyskały łącznie 75% głosów. Rezultat liberatów NEOS jest nieznaczny zarówno na scenie krajowej, jak i europejskiej, natomiast wychodzący z kryzysu austriaccy Zieloni uzyskali wynik powyżej oczekiwań, zdobywając 2 mandaty.

© INSTYTUT ZACHODNI
im. Zygmunta Wojciechowskiego
ul. Mostowa 27
61-854 Poznań
t: (0048) 61 85 27 691
f: 61 85 24 905
e: izpozpl@iz.poznan.pl
www.iz.poznan.pl

ISBN 978-83-61736-93-6